

Styre: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Dato: 08.09.2021

Styresak: 83/21

Arkivsaksnr: 2021/1816-ALMY

Møtedato: 14.09.2021

Forslag til integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk

Bakgrunn

Fakultetets strategiplan for 2016-2022 har som målsetting at fakultetet skal ha internasjonalt ledende forskningsmiljøer og drive nyskapende metode- og teoriutvikling i og på tvers av våre disipliner. Fakultetsstyret vedtok i desember 2019 å initiere en prosess for å utrede om struktur og samarbeid mellom institutter og fagmiljøer legger godt til rette for å nå denne målsettingen. Ønsket var å styrke fagmiljøene ved fakultetet og gjøre fakultetet mer robust og slagkraftig. I forlengelse av denne utredningen som omhandlet alle syv institutter ved fakultetet, ble det i fakultetsstyret 15.12.2020 vedtatt å nedsette et arbeidsutvalg med oppdrag om å utarbeide forslag til integrasjon mellom to institutt, Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk, [sak 84/20](#).

Arbeidsutvalget ble oppnevnt i slutten av januar 2021. Det ble orientert om status og prosess i fakultetsstyret i 16.februar i [sak 7/21](#). 21.mai ble rapporten «Forslag til integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk» overlevert til fakultetet.

Rapporten ble deretter oversendt til de to instituttene for videre behandling. Det ble oppfordret til en bred diskusjon og involvering av ansatte og studenter. Instituttene ble bedt om å ta stilling til og vurdere hver av de tre modellene som er beskrevet i rapporten, samt eventuelle mellomløsninger og enkeltelementer i forslagene som man uavhengig av modell mener det er grunnlag for å gå videre med. Rapporten ble lagt frem til orientering for fakultetsstyret 15. juni 2021 i [sak 50/21](#).

Det ble her vedtatt at saken skulle behandles i fakultetsstyret 14.september og at høringsinnspillene fra de to involverte instituttene skulle inngå som en del av behandlingsgrunnlaget til fakultetsstyresaken.

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har vært sammensatt av ansatte på begge institutt samt et eksternt medlem, Professor Lise Rakner har ledet utvalgets arbeid.

Arbeidsutvalget fikk følgende mandat:

- Arbeidsutvalget skal foreta en kartlegging av dagens situasjon på de to instituttene knyttet til undervisning, forskerutdanning, forskerrekuttering og forskning. Informasjonsinnhenting skal involvere studenter og ansatte. I tillegg bør

fakultetsstyresak 84/20 med tilhørende høringsinnspill inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget.

- Med utgangspunkt i kartlegging av dagens situasjon skal utvalget peke på nye muligheter ved mer integrasjon innen de aktuelle områdene ved de to instituttene. Dette presenteres og diskuteres i miljøene underveis. Følgende områder skal inngå:
 - Undervisning; rekruttering av studenter på alle nivå, dagens programportefølje og mulige nye satsninger
 - Forskerutdanning; opplegg, rekruttering og karriereløp for stipendiater og postdoktorer
 - Forskning og ekstern finansiering; kartlegging av pågående forskning (prosjektfinansiert og annen), nye muligheter, utfordringer og potensiale
- Arbeidsutvalget skal, med utgangspunktet i kartleggingen, foreslå minst to nye, ulike modeller for tettere integrasjon mellom Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Utvalget skal påpeke ressursbehov knyttet til ulike modeller. Det er en forutsetning at én av modellene som foreslås skal være et sammenslått institutt, Institutt for statsvitenskap.

Arbeidsutvalget rapporterer at det har hatt 10 interne møter og 15 møter med ansatte og studenter. I tillegg har utvalget invitert til og mottatt mange skriftlige innspill fra studenter og ansatte. Utvalget skriver at det har vært «viktig for utvalget å legge til rette for en prosess som var åpen og inkluderende. Et viktig premiss for arbeidsutvalgets arbeid har vært at arbeidet skulle skje i dialog med ansatte og studenter ved begge institutt. For å sikre god informasjonsflyt ble det også etablert en felles Teams-plattform for ansatte ved begge instituttene der relevant informasjon om møter, bakgrunnsdokument og prosess ble lagt. Arbeidsutvalget inviterte til skriftlige innspill til forskning og undervisning fra ansatte ved begge instituttene.»

Rapporten – tre modeller

Arbeidsutvalget presenterer gjennom rapporten tre ulike modeller for integrasjon og samarbeid, der to av modellene innbefatter et felles statsvitenskapelig institutt mens en modell foreslår samarbeidstiltak som kan etableres i nåværende instituttstruktur med to statsvitenskapelige institutt. Utvalget har utarbeidet forslag til modeller med ulik grad av samarbeid og integrasjon og presentert fordeler og ulemper ved de ulike modellene. Utvalget har ikke anbefalt en av modellene, men har beskrevet styrker og svakheter, samt muligheter og begrensninger, i forslagene.

De tre modellene varierer i noen grad hva angår styringsstrukturer og aktiviteter som inngår og skiller seg først og fremst i graden av integrasjon og samarbeid:

Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt

Modell A beskriver integrasjon mellom de to eksisterende instituttene hvor både styringsstrukturer og aktivitet trekkes sammen til ett statsvitenskapelig institutt. Det betyr at et nytt institutt opprettes med felles instituttledelse som har ansvar for den daglige driften, samt utvikling av virksomheten med fokus på kjerneoppgavene (forskning, utdanning og formidling).

Modell B: «Føderal modell» for sammenslåing

Modell B beskriver integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene hvor styringsstrukturer trekkes sammen til et statsvitenskapelig institutt, men hvor enkelte aktiviteter forblir innenfor strukturer som reflekterer dagens to institutter. Det betyr at et nytt institutt opprettes med felles instituttledelse og instituttråd. I tillegg vil det opprettes et felles undervisningsutvalg og forskningsutvalg på lik linje med Modell A.

Modell C: Samarbeid uten sammenslåing

Modell C beskriver integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene hvor både styringsstrukturer og aktivitet i stor grad videreføres gjennom dagens instituttstruktur. I denne modellen vil det derfor være begrenset integrasjon mellom instituttene, men det forespeiles likevel at økt samarbeid kan forekomme på noen områder, spesielt gjennom foreslåtte nye komponenter som statsvitenskapelig ph.d-program, felles masterprogram, metodeundervisning og felles statsvitenskapelig fagseminar. Hva angår komponentene med samarbeid, er det et generelt poeng at det må utvikles klare og konkrete organisasjonsformer, for eksempel felles råd med representasjon fra begge institutt, for hver enkelt aktivitet, der relevante representanter for begge institutter inngår.

I modell A og B skisseres det ett samlet statsvitenskapelig institutt, men de to modellene skiller seg ved at strukturer fra de to eksisterende instituttene beholdes i ulik grad. Modell C er en to-institutt-løsning der det åpnes for mer formalisert samarbeid knyttet til nye undervisningsinitiativ og til forskerutdanningen.

Opprettelse av et forskningsutvalg:

I tillegg til modellene, foreslår utvalget noen tiltak og aktiviteter som de mener vil kunne styrke kvaliteten på den statsvitenskapelige forskningen og undervisningen ved UiB. Noen av tiltakene kan iverksettes uavhengig av integrasjonsmodell, mens andre er mer tilpasset modeller for et sammenslått institutt. For å styrke forskning og undervisning og knytte pågående forskning, inkludert de store satsningene og forskningssentre, tettere til undervisningsprogrammene og instituttenes kjernevirksomhet, foreslår arbeidsutvalget å opprette et forskningsutvalg der både lederne for de ulike forskningsgruppene og ledere for store satsninger/forskningssentrene er representert. Et forskningsutvalg er tenkt som et felles forum for faglig dialog og utvikling, forskningsseminarer, forskerutdanning og kurs.

Forskningsutvalget er tenkt som et «nav» mellom sentrene, forskningsgruppene, ph.d-koordinator, undervisningsleder og instituttledelsen. Konkrete arbeidsoppgaver lagt til forskningsutvalget kan for eksempel være knyttet til organisering av fellesseminar, mentorvirksomhet for yngre forskere, utvikling av søknader, forskningskommunikasjon, samt utvikling av ph.d- og mastergradskurs med utgangspunkt i forskningsgruppene og sentrene. Utvalget mener at forskningsutvalget bør ledes av en faglig koordinator eller forskningsleder, en vitenskapelig stilling, og foreslår at forskningsleder utpekes av instituttleder og er representert i instituttets ledergruppe.

Basert på innspill fra stab og studenter, foreslår arbeidsutvalget videre følgende nye initiativ med utgangspunkt i forskningsutvalget:

- Felles fagseminar: Det statsvitenskapelige seminar ved Universitetet i Bergen.
- Utvikling av en felles statsvitenskapelig forskerutdanning: Forskergrupper, og i særlig grad forskningssentrene DIPA, DIGSSCORE og Centre on Law & Social Transformation (LawTransform), har erfaring med utvikling av PhD-kurs som regulære aktiviteter. Arbeidsutvalget anbefaler at dette arbeidet videreutvikles i forskningsutvalget og i samarbeid med PhD-koordinator slik at de store forskningsinitiativene og forskningsgruppene kan levere

regulære teori- og metodekurs som utgjør grunnpilaren i en ny statsvitenskapelig forskerutdanning.

- Nye Masterprogram med en plan for ny-rekruttering av studenter utover de tradisjonelle disiplinbaserte programmene.
- Utvidet og mer integrert metodeundervisning med mer samarbeid og bedre utnytting av ressursene på metode.

Under følger kortfattet sammendrag av de to instituttene høringsinnspill. Begge instituttene skriver at det har samtaler mellom ny og utgående ledelse ved begge instituttene om hvilke tiltak som kan være aktuelle å samarbeide om. Begge høringsinnspillene omtaler de seks vitenskapelige stillingene som ville bli tilført dersom instituttene ble slått sammen. Fakultetsledelsen ønsker å understreke at lovnaden om tre stillinger fra UiB sentralt står ved lag dersom fakultetet vedtar å finansiere det tilsvarende.

Høringsuttalelse fra Institutt for sammenliknende politikk

Instituttet skriver at rapporten har vært orientert om og gjenstand for diskusjon i instituttrådsmøtet den 14. juni, et stabsmøte den 18. juni og et stabsmøte den 13. august. Høringsinnspillet ble vedtatt i instituttrådet 23. august 2021.

Om modell A og B

Instituttet skriver: «Når det gjelder det overordnede organisatoriske spørsmålet så har det vært lite eller ingen bevegelse i synspunkt i staben siden instituttet leverte høringsrapport i desember 2020 på dette spørsmålet. Det er sterk unison motstand mot sammenslåing (modellene A og B) i gruppe A, det er mer delte synspunkt rundt dette spørsmålet i gruppe B.»

Instituttet trekker frem at modell A vil kunne medføre økt byråkratisering og at sampol-merkevaren og -identitet vil bli svekket. Instituttet mener også at det mangler en faglig visjon for sammenslåing.

Om modell C

Instituttet støtter innføring av modell C: «Modell C foreslår å bevare nåværende instituttstruktur, men med samarbeid gjennom mulige nye komponenter som et felles PhD program, et nytt felles masterprogram, utvidet samarbeid rundt metodeundervisning og et felles seminar. Sammenliknet med Modell B ligger det minst like mye samarbeidspotensiale i Modell C, samtidig som man kan bevare de verdier og komponenter ved instituttene som de ansatte mener er en styrke. Den samarbeidsmodellen som ligger i Modell C framstår for instituttet som langt bedre egnet enn i Modell B. Modell C åpner for å skape dialogpunkter og utforskende samarbeid som kan formaliseres dersom de lykkes. Rapporten peker på samarbeid og dialogpunkter mellom nøkkelpersoner og organ på hvert institutt. Sampol ser for seg muligheter gjennom dialog og samarbeid mellom forskningsutvalg/forskningsledere på hvert institutt, og har allerede opprettet et forskningsstrategisk utvalg. På undervisningssiden vil det samme gjelde undervisningsledere/programansvarlige. For PhD utdanningen er PhD koordinatorene de naturlige dialogpartnerne. Og for større spørsmål bør instituttledere og ledergruppene involveres. Instituttet stiller seg åpen og positiv til å utvikle mer samarbeid med Admorg gjennom en slik modell. En god dialog på tvers som skissert over kan til og med også avdekke andre og nye samarbeidsmuligheter som ikke er i rapporten.»

Instituttet skriver videre at de er positive til å samarbeide om forskerutdanningen. Instituttet foreslår å inkludere Sosiologisk institutt i dette. Når det gjelder samarbeid om undervisning og undervisningstilbud ser Sampol mulighet for at dette kan la seg realisere over tid, høringsinnspillet trekker spesielt frem metodeundervisning og Europastudier som samarbeidsområder, men instituttet ser det ikke som prioritert i første omgang. Samarbeid på forskningssiden gjennom et fagseminar er instituttet også positiv til. Instituttet understreker betydningen av god dialog mellom de to instituttene og mener at dette på sikt kan føre til samarbeid som vil tjene undervisning og forskning.

Om tilbakemelding fra studentene:

«Når det gjelder studentene, så langt instituttet har greid å få klarhet igjennom et møte i slutten av april, så uttrykker fagutvalget motstand mot sammenslåing slik som i desember

2020, og det har blitt uttrykt en skepsis til prosessen. Fagutvalget har derimot ikke kommet med en skriftlig uttalelse om rapporten siden rapporten ble levert sent i eksamensperioden og høringsfristen er ved semesterstart. Studentene har således dessverre ikke fått anledning til å delta i høringsprosessen.»

Høringsuttalelse fra Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap

Instituttet skriver at høringsuttalelsen ble vedtatt av instituttrådet 24. august 2021. Det står videre at staben ved instituttet er «i utgangspunktet positiv til en tettere integrasjon mellom de to statsvitenskapelig instituttene ved SV-fakultetet ved UiB»

Admorg hadde et Instituttseminar i mai 2021 som de skrevet dannet grunnlaget for utkast til uttalelse utarbeidet av utgående og ny ledelse i samarbeid. Utkast til høringsuttalelse ble videre diskutert i stabsmøte i august 2021, sendt til studentutvalgene og studentrepresentantene med oppfordring om å komme med en egen uttalelse, noe de også gjorde. Høringsuttalelsen ble videre diskutert og vedtatt i påfølgende instituttrådsmøte. Admorg gir tydelig uttrykk for at de mener man er tjent med et styrket statsvitenskapelig fagmiljø og mer samarbeid på tvers av de to instituttene. Instituttet er positiv til muligheten til et felles prosjekt om faglig utvikling representert ved nye stillingen til statsvitenskap ved Universitetet i Bergen.

Om modell A, B og C

Instituttet skriver: «IOA er positiv til modell A (full sammenslåing). Modell B *kan* tenkes å fungere som en midlertidig løsning i en tid frem mot en full sammenslåing, men denne modellen virker ikke å være et godt og stabilt alternativ for et sammenslått institutt på sikt. Modell C (samarbeid uten sammenslåing) kan være et utgangspunkt for å utvikle nye samarbeid og skape en mer gradvis tilnærming.»

Instituttet trekker videre frem at «Modell A har også i seg et interessant forslag om flere undervisningsseksjoner, noe som kan åpne for at en kan videreføre det særegne ved dagens undervisningsprogram ved de to instituttene, samtidig som det kan utvikles nye fordypningsområder på tvers.» de understreker også i sin høringsuttalelse at «Innføring av modell A vil imidlertid være krevende og vil medføre en stor omstilling for stab og ledelse i en

lengre tidsperiode. Når videre samarbeid skal konkretiseres, krever det både ressurser og behov for gjensidighet.»

Instituttet skriver videre at man er positiv til å utvikle mer samarbeid knyttet til forskerutdanningen og at man på sikt kan inngå i samarbeid om å etablere en egen forskerskole i statsvitenskap.

De trekker også fram metodeundervisningen som et velegnet område for samarbeid. «Her er det muligheter til å utvikle nye og svært interessante kurs på masternivå, blant annet ved å ta i bruk data fra DIGSSCORE. Det er også interesse for å utvikle felles kurs eller en felles mastergrad innenfor Europastudier, med bidrag fra begge institutt. Det er videre gode muligheter for å tilby felles kurs også på bachelornivå, kanskje først og fremst på 200-nivå der det mulig å tilby flere valgfrie kurs.»

Avslutningsvis trekkes det frem at «staben støtter også forslaget om å etablere et felles fagseminar, forutsatt oppslutning fra begge fagmiljø og nødvendige ressurser. Videre kan et tiltak være å åpne opp forskergruppene på de to instituttene for mer deltakelse og samarbeid på tvers, ved at det mer aktivt inviteres til og informeres om forskergruppenes faglige aktiviteter og initiativ. Dersom begge institutt etablerer et forskningsutvalg, vil det være en god ide å etablere hensiktsmessige møtepunkt mellom disse for å dele informasjon om ulike faglige initiativ og aktiviteter, diskutere felles initiativ og planlegge felles tiltak.»

Instituttet konkluderer med at «Modell A (full sammenslåing) virker spennende og er noe vi ønsker på lang sikt, men er også krevende. Uavhengig av dette er det flere elementer i Modell A som vi vil vurdere i den videre utviklingen av IAO, gitt den nye situasjonen og ambisjonen instituttet har om videre utvikling. Denne utviklingen vil kreve betydelig innsats i tiden fremover, og vil måtte gå parallelt med utviklingen av samarbeidet med ISP»

Om tilbakemelding fra studentene:

«Studentene ved IAO uttrykker at de er svært positive til mer integrasjon og samarbeid. Modell A kan være krevende, men vil sett fra studentenes side være den mest gunstige. Tettere integrasjon og mer samarbeid kan gi studentene større valgfrihet, skape et større studentmiljø og gjøre dem mer attraktive på arbeidsmarkedet. Dette er noe studentene ønsker seg.»

Fakultetsledelsens vurdering

Fakultetsledelsen takker arbeidsutvalget for en lesverdig og interessant rapport. Fakultetsledelsen har med interesse lest de to instituttene høringsinnspill og takker også for disse. Fakultetsledelsen, som har initiert denne prosessen, mener fortsatt at ett statsvitenskapelig institutt er den beste løsningen i forhold til å få til fremragende statsvitenskapelig forskning og undervisning i Bergen. Vi mener at fordelene slik de er beskrevet i utvalgets rapport, er større enn ulempene. Vi tror at det vil kunne gi grunnlag for økt bredde innen den statsvitenskapelige forskning og utdanning, konkretisert ved et bredere undervisningstilbud, flere og bedre masterprogram og -kurs som kan styrke UiB i kampen om dyktige studenter nasjonalt og internasjonalt, et potensiale for større gjennomslagskraft i arbeidet for å bedre ressursituasjonen, og føre til bedre synlighet og konkurransekraft.

Støtte fra den sentrale universitetsledelsen ville videre kunne bidra til å utvikle det faglige miljøet i form av stillinger og nybygg.

Slik vi leser høringsinnspillet fra Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap er både staben og studenter ved dette instituttet positive til modell A, selv om de på kort sikt mener at modell C kan være et utgangspunkt for å utvikle mer samarbeid. Høringsinnspillet fra Institutt for sammenliknende politikk er tydelig på at man ønsker modell C. Det er ikke noen uttalelse fra studenter ved Institutt for sammenliknende politikk. Modell C beskriver integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene hvor både styringsstrukturer og aktivitet i stor grad videreføres gjennom dagens instituttstruktur, der økt samarbeid kan forekomme på noen områder.

Innenfor modell C, trekker begge institutter frem forskerutdanning, masterutdanning og metodeundervisning som samarbeidsområder. Samarbeid rundt studieprogrammet i Europastudier blir også nevnt. Begge institutt er positiv til felles fagseminar og beretter om at det er opprettet forskningsutvalg som kan være instrument for utvidet samarbeid innen forskning.

Fakultetsledelsen vurderer modell A som den foretrukne modell for videre utvikling av det statsvitenskapelige miljøet ved UiB. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap ønsker et samlet statsvitenskapelig institutt etter modell A. Institutt for sammenliknende politikk uttrykker motstand mot modell A og et sammenslått institutt, men stiller seg positiv til samarbeidsløsninger som skissert i modell C. Basert på innspillene til de to instituttene, mener fakultetsledelsen at en sammenslåing etter modell A må være en mer langsiktig løsning. På kortere sikt bør det arbeides videre med modell C. Vi anser det som å ha stor nytteverdi at instituttene følger opp utvalgets forslag om samarbeid knyttet til forskerutdanning, metodeundervisning og masterutdanning. Utvalget peker også på strukturer for mer forskningsstrategisk samarbeid, som vil kunne gi et grunnlag for å skape nye samarbeidsprosjekter innenfor områder av felles interesse.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet tar arbeidsutvalgets rapport om integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk samt instituttene høringsinnspill til etterretning.

Styret anbefaler en samarbeidsløsning i henhold til modell C.

Instituttene bes spesielt om å konkretisere samarbeidsløsninger på ph.d- og masternivå, videreutvikle samarbeid knyttet til metodeundervisning, og etablere dialog om forskningssamarbeid. Instituttene bes rapportere på samarbeidsløsninger innen 1. juni 2022.

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Høring – Rapport om integrasjon og samarbeid

Vi viser til fakultetsstyrets vedtak 15. desember 2020 om å nedsette et arbeidsutvalg med oppdrag om å utarbeide forslag til integrasjon mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk.

Arbeidsutvalget ble formelt oppnevnt av dekan i brev av 21.01.2021 med følgende medlemmer:

- Førsteamanuensis Cornelius Cappelen, Institutt for sammenliknende politikk
- Stipendiat Hege Stein Helland, Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap
- Hovedverneombud for SV-fakultetet, Borghild Gramstad
- Professor Carl Henrik Knutsen, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo
- Professor Lise Rakner, Institutt for sammenliknende politikk
- Professor Lise H. Rykkja, Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap
- Stipendiat Espen Ringkjøb Stokke, Institutt for sammenliknende politikk

Professor Lise Rakner har ledet utvalgets arbeid og oversendte rapporten «Forslag til integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk» til fakultetet 21.05.2021. Fakultetet oversendte umiddelbart rapporten til de to instituttene.

Vi ber med dette om at rapporten nå behandles på de to instituttene, og oppfordrer instituttledelsen til å legge opp til en bred diskusjon som involverer alle ansatte i de ulike ansattgruppene på instituttene, i tillegg til studentene. I tilbakemeldingen fra instituttene ber vi om at det tas stilling til og gjøres en vurdering av hver av de tre modellene som er beskrevet i rapporten. I tillegg ber vi om at instituttene tar stilling til og beskriver eventuelle mellomløsninger man kan se for seg og eventuelle enkeltelementer i forslagene som man uavhengig av modell mener det er grunnlag for å gå videre med.

Rapporten skal behandles i fakultetsstyret 15.september 2021 og høringsinnspillene fra de to involverte instituttene vil inngå som en del av behandlingsgrunnlaget til fakultetsstyresaken.

Vi ber om at rapporten og instituttets høringsuttalelse behandles av instituttrådet før oversendelse til fakultetet 25. august.

Vennlig hilsen

Jan Erik Askildsen
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2021/1816-CHLI

Dato

25.08.2021

Rapport om integrasjon og samarbeid - høringsuttalelse fra Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap

I brev datert 1. juni 2021 ble instituttet bedt om å gi en høringsuttalelse til rapporten «Forslag til integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk». Frist for uttalelsen ble satt til 25. august. Instituttet ble oppfordret til å legge opp til en bred diskusjon med involvering av alle ansatte samt studenter ved instituttet. Instituttet ble videre bedt om å ta stilling til og beskrive eventuelle mellomløsninger man kan se for seg, og eventuelle enkeltelementer i forslagene som man uavhengig av modell mener det er grunnlag for å gå videre med.

Denne høringsuttalelsen ble vedtatt av instituttrådet for administrasjon og organisasjonsvitenskap i møte 24. august 2021.

Staben ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap (IAO) er i utgangspunktet positiv til en tettere integrasjon mellom de to statsvitenskapelig instituttene ved SV-fakultetet ved UiB. Dette kom bl.a. til uttrykk i høringsuttalelsen til notatet «Struktur og samarbeid ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet», gitt 18. november 2020. Grunnholdningen vår er fortsatt at UiB vil være tjent med et styrket statsvitenskapelig fagmiljø og mer samarbeid på tvers av de to instituttene.

Som utgangspunkt har IAO en tydelig profil gjennom en organisasjonsteoretisk institusjonell tilnærming til studiet av offentlig forvaltning og politiske institusjoner kjent som «Bergensskolen» eller «The Bergen approach», med utgangspunkt i arbeidene til sentrale fagpersoner som Knut Dahl Jacobsen, Johan P. Olsen og James G. March. Tradisjonen kombinerer organisasjonsteori og demokratisk teori og har en solid forankring innenfor statsvitenskapen. Dette har vært, og er, en sentral grunnstein for instituttets forskningsprogram og utdanningstilbud, representerer et nasjonalt og internasjonalt særtrekk ved statsvitenskapen ved UiB, og er en vellykket faglig tradisjon som er blitt lagt merke til internasjonalt.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for administrasjon og
organisasjonsvitenskap
Telefon 55582175
post@aorg.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgate 15
Bergen

Saksbehandler
Charlotte Lillefjære-Tertnæs
55582431

Samtidig som denne tradisjonen er sentral, har fagmiljøet og utdanningstilbudet ved IAO ekspandert og utviklet seg betydelig de senere årene i forbindelse med et stort generasjonsskifte, mange nyansettelser og nylige reformer av både bachelor- og masterprogrammet. I tillegg til dette kommer den brå utvidelsen som har funnet sted de siste månedene da vi ønsket velkommen fem professorer og flere andre ansatte fra Institutt for sammenliknende politikk (ISP) etter vedtak i fakultetsstyret 20. april 2021 (sak 25/21).

Med de nye vitenskapelige ansatte er instituttet beriket med betydelige faglige kapasiteter. Samlet gjør endringene at instituttet nå rommer et større spekter av statsvitenskapelige tradisjoner og huser flere av UiBs forskningssentre og ERC'er, som konsentrerer seg bl.a. om studiet av skjæringspunktet mellom rettighets- og velferdspolitik (DIPA), rettsliggjøring (LawTransform), valg- og atferdsforskning (DIGSSCORE), og politisk representasjon og inkludering (to nye ERC-prosjekter om henholdsvis politikk og kjønn, og inkludering av muslimske minoriteter, som videre også innebærer til sammen 8 nye rekrutteringsstillinger). I tillegg er forsknings- og undervisningskompetanse innen utviklingsforskning og norsk og nordisk politikk særlig styrket. Instituttet har også nylig fått innvilget to nye NFR forskerprosjekt som innebærer ytterligere rekrutteringsstillinger. Dette gir et mulighetsvindu til å satse på og ytterligere styrke den statsvitenskapelige forskningen og utdanningen ved UiB. På grunn av de nevnte endringer, pågår det allerede en utviklingsprosess på vårt institutt som vil påvirke fremtidige strategiske beslutninger knyttet til studieprogrammer, rekruttering og ressursbehov.

I lys av dette vurderer instituttet rapporten om integrasjon og samarbeid som et godt og grundig arbeid og som et nyttig bidrag til den videre prosessen. Vårt hørings svar gjør først rede for den interne prosessen ved instituttet, dernest kommenteres rapporten og modellene som foreslås i rapporten. Videre gjør vi rede for viktige elementer i instituttets ambisjoner for videre utvikling og trekker frem de områder og tiltak som utmerker seg som særlig modne for utvikling av det statsvitenskapelige fagmiljøet ved UiB og som kan bidra til å styrke samarbeidet med ISP.

Proessen ved instituttet

Instituttet mottok rapporten den 21. mai og den ble sendt ut på epost til staben ved instituttet umiddelbart. Den 31. mai ble det avholdt et heldags instituttseminar der rapporten ble diskutert. Seminaret hadde høy deltakelse og både vitenskapelig og administrativ stab deltok. Det var også lagt til rette for å delta på seminaret digitalt.

Seminaret startet med innledning av instituttleder og presentasjon av rapporten ved utvalgets leder, Lise Rakner, med påfølgende innledende diskusjon i plenum. Videre var det gruppediskusjoner om henholdsvis ulike modeller for integrasjon og forslagene i rapporten til ulike nye organ og tiltak, med oppsummering og avsluttende diskusjon i plenum.

Instituttseminaret i mai 2021 dannet grunnlaget for utkast til uttalelse utarbeidet av utgående og ny ledelse i samarbeid. Utkast til høringsuttalelse ble videre diskutert i stabsmøte i august 2021, sendt til studentutvalgene og studentrepresentantene med oppfordring om å komme med en egen uttalelse, noe de også gjorde. Høringsuttalelsen ble videre diskutert og vedtatt i påfølgende instituttrådsmøte. Det har i tillegg vært samtaler mellom ny og utgående ledelse ved begge instituttene om hvilke tiltak som kan være aktuelle å samarbeide om.

Vurdering av ulike modeller for samarbeid

Det har gjennomgående vært en positiv holdning på IAO til å delta i en prosess med sikte på tettere integrasjon og mer samarbeid mellom de to instituttene. Særlig er vi positive til muligheten til et felles prosjekt om faglig utvikling representert ved 6 nye faste stillinger til statsvitenskapen i Bergen. Prosess mot et felles institutt kan muligens ligge et stykke frem i tid, men vi vil understreke at IAO er åpen for en tettere integrasjon og at vi ønsker å samarbeide frem til dette eventuelt kan muliggjøres.

Rapporten om integrasjon og samarbeid presenterte tre ulike modeller:

Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt

Modell B: «Føderal modell» for sammenslåing

Modell C: Samarbeid uten sammenslåing

IAO er positiv til modell A (full sammenslåing). Modell B *kan* tenkes å fungere som en midlertidig løsning i en tid frem mot en full sammenslåing, men denne modellen virker ikke å være et godt og stabilt alternativ for et sammenslått institutt på sikt. Modell C (samarbeid uten sammenslåing) kan være et utgangspunkt for å utvikle nye samarbeid og skape en mer gradvis tilnærming. Modell A, full sammenslåing, vil være et alternativ som gjør det klart fra starten av at en ønsker å etablere et helt nytt institutt. Modell A har også i seg et interessant forslag om flere undervisningsseksjoner, noe som kan åpne for at en kan videreføre det særegne ved dagens undervisningsprogram ved de to instituttene, samtidig som det kan utvikles nye fordypningsområder på tvers. Innføring av modell A vil imidlertid være krevende og vil medføre en stor omstilling for stab og ledelse i en lengre tidsperiode. Når videre samarbeid skal konkretiseres, krever det både ressurser og behov for gjensidighet.

Studentene ved IAO uttrykker at de er svært positive til mer integrasjon og samarbeid. Modell A kan være krevende, men vil sett fra studentenes side være den mest gunstige. Tettere integrasjon og mer samarbeid kan gi studentene større valgfrihet, skape et større studentmiljø og gjøre dem mer attraktive på arbeidsmarkedet. Dette er noe studentene ønsker seg.

Instituttets videre utvikling

IAO står overfor en utviklingsprosess etter en omfattende endring i staben. Det vil ta tid å få nye stabsmedlemmer fullt engasjert i veiledning, undervisning og utvikling av eksisterende og nye emner, og det er viktig å se tidsbruk og ressurser i sammenheng med ambisjonene for utvikling og vekst *i tillegg til* en eventuelt tettere integrasjon og utvidet samarbeid med ISP.

I den videre utviklingen av IAO ønsker vi også å ha med en vurdering av de administrative ressursene som er knyttet til instituttet, både omfanget, innretningen og eventuelt også organiseringen av disse. Vi vil i utgangspunktet spesielt peke på behovet for dedikert personale på instituttet knyttet til, for det første, PhD-koordinering med bakgrunn i at antallet ansatte i rekrutteringsstillinger har økt/vil øke betydelig, og for det andre, til forskningsstøtte, inkludert informasjon, kommunikasjon, profilering og forskningsformidling, gitt innlemmelsen av nye sentre og nye (store) forskningsprosjekter. I tillegg er det et stort behov for større/mer funksjonelle lokaler som kan gi rom for veksten instituttet står overfor. Økt samarbeid på tvers av de to instituttene vil som nevnt kreve betydelig innsats og ressurser også utover dette.

Med bakgrunn i instituttseminaret våren 2021 ser det ut til at det er enighet i staben om at modell A har mange elementer som kan være av interesse også for vårt nye, større (ikke-sammenslåtte) institutt. Det er for eksempel stor interesse i staben for å etablere et forskningsutvalg. Detaljene når det gjelder mandat, ansvar, funksjon og sammensetning kan det være ulike synspunkter på, og det kreves en mer inngående intern diskusjon om dette før et slikt organ etableres.

Med utgangspunkt den nye situasjonen instituttet vårt står overfor, med en utvidet stab og en rekke nye store forskningsinitiativ, er det et sterkt ønske om å satse på en tydeligere statsvitenskapelig profil ved instituttet. Hva dette konkret vil innebære er en sentral diskusjon for instituttet og staben i den nærmeste tiden. På kort sikt er det nødvendig å diskutere og eventuelt endre antall og innretning for forskergruppene. Samtidig vil vi drøfte samhandlingen mellom ledelsen av forskningsgruppene, sentrene, og ledelsen ved instituttet – med eventuelle endringer av møte- og arbeidsformer. En utvidelse av undervisningsporteføljen til instituttet er aktuelt på litt lengre sikt. I første omgang er det interesse for å utvide med flere kurs både på bachelor- og masternivå, og en kan eventuelt vurdere opprettelse av nye studieprogram på litt lengre sikt.

For å tydeliggjøre en slik satsing og gjenspeile både den endrete faglige profilen og i hvilken retning vi ønsker å bevege oss, er det et ønske om å endre navnet på instituttet. Et tilleggsargument for et slikt navneskifte er at det nåværende navnet uansett ser ut til å fungere dårlig. Det er ikke lenger dekkende for den faglige aktiviteten og det kommuniserer ikke godt overfor omgivelsene våre – det kan være vanskelig å forstå hvilke fagområder innenfor statsvitenskapen vi dekker, og hva studiet egentlig omfatter. Et eventuelt navneskifte bør imidlertid forankres godt og endelig valg av navn må diskuteres nærmere internt og forankres på flere ledelsesnivå ved UiB.

Mulige tiltak for å utvikle samarbeid med ISP

Modell C (samarbeid uten sammenslåing) kan være et utgangspunkt for å utvikle nye samarbeid med ISP. Med utgangspunkt i det som er nevnt ovenfor er det en generell vilje på instituttet til å vurdere flere konkrete samarbeidsideer som fremmes i rapporten om integrasjon og samarbeid.

Vi er positive til å utvikle mer samarbeid knyttet til forskerutdanningen, for eksempel gjennom utvikling av felles PhD-kurs og andre felles tiltak som fagseminar og arrangement, som på sikt også kan inngå i et samarbeid om å etablere en egen «forskerskole» i statsvitenskap. I rapporten fra utvalget om integrasjon og samarbeid kommer det tydelig frem at stipendiatene og postdoktorer på tvers av de to instituttene har en interesse av å få til et sterkere samarbeid og flere tilbud i form av felles møtepunkter, seminar og kurs. Dette vil kunne skape et mer stimulerende faglig miljø for både stipendiater og postdoktorer, og muligens også et sterkere samhold og samarbeid innenfor stipendiatgruppen. Det er muligens også stordriftsfordeler ved en tettere integrering av doktorgradsprogrammene ved de to instituttene. Man kan også se for seg at en mer etablert statsvitenskapelig forskerutdanning kan tiltrekke seg eksterne PhD-studenter, noe som kan bidra til å styrke eksterne relasjoner og skape fruktbare fremtidige forskningssamarbeid.

Et synspunkt er samtidig at det er viktig at stipendiatene ikke nødvendigvis gjennomfører alle delene av sitt doktorgradsløp i Bergen. De trenger å ha opphold ved andre institusjoner og de trenger å delta på nasjonale og internasjonale konferanser, kort sagt bli eksponert for kolleger (både seniorer og juniorer) fra andre miljøer. Dette gjelder også for postdoktorene.

For det andre ser vi et tydelig potensial for samarbeid om ulike undervisningstiltak. Metodeundervisningen peker seg ut som ett velegnet område. Her er det muligheter til å utvikle nye og svært interessante kurs på masternivå, blant annet ved å ta i bruk data fra DIGSSCORE. Det er også interesse for å utvikle felles kurs eller en felles mastergrad innenfor Europastudier, med bidrag fra begge institutt. Det er videre gode muligheter for å tilby felles kurs også på bachelornivå, kanskje først og fremst på 200-nivå der det mulig å tilby flere valgfrie kurs. De eksisterende valgfrie emnene på 200-nivå (AORG212, AORG213 og AORG214) har allerede studenter fra bachelor-programmet ved sammenliknende politikk. Dette vil kunne øke kursporteføljen ved begge institutt og også øke fleksibiliteten i porteføljen ettersom enkelte kurs ikke nødvendigvis behøver å tilbys hvert semester eller studieår.

Staben støtter også forslaget om å etablere et felles fagseminar, forutsatt oppslutning fra begge fagmiljø og nødvendige ressurser. Videre kan et tiltak være å åpne opp forskergruppene på de to instituttene for mer deltakelse og samarbeid på tvers, ved at det mer aktivt inviteres til og informeres om forskergruppenes faglige aktiviteter og initiativ. Dersom begge institutt etablerer et forskningsutvalg, vil det være en god ide å etablere hensiktsmessige møtepunkt mellom disse for å dele informasjon om ulike faglige initiativ og aktiviteter, diskutere felles initiativ og planlegge felles tiltak.

Oppsummering

Oppsummert er IAO positivt innstilt til tettere samarbeid med ISP om forskning, utdanning og utvikling av faglige fellesskap, og positiv til å støtte en prosess mot et felles statsvitenskapelig institutt. Modell A (full sammenslåing) virker spennende og er noe vi ønsker på lang sikt, men er også krevende. Uavhengig av dette er det flere elementer i Modell A som vi vil vurdere i den videre utviklingen av IAO, gitt den nye situasjonen og ambisjonen instituttet har om videre utvikling. Denne utviklingen vil kreve betydelig innsats i tiden fremover, og vil måtte gå parallelt med utviklingen av samarbeidet med ISP.

Vennlig hilsen

Lise Hellebø Rykkja
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2021/1816-CHLI

Dato

25.08.2021

Rapport om integrasjon og samarbeid - Høringsuttalelse fra Institutt for sammenliknende politikk

Institutt for sammenliknende politikk er invitert av Det samfunnsvitenskapelige fakultet til å avgi høringsuttalelse på rapporten *Forslag til integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk*.

Instituttet vil takke arbeidsgruppen for rapporten som ble levert den 21. mai og svarer med denne høringsuttalelsen på bestillingen fra SV-fakultetet. Høringsuttalelsen er vedtatt av instituttrådet ved Sammenliknende politikk i møte 23. august 2021

Grunnlaget for denne høringsrapporten er rapporten *Forslag til integrasjon og samarbeid mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk*. Rapporten har vært orientert om og gjenstand for diskusjon i instituttrådsmøtet den 14. juni, et stabsmøte den 18. juni og et stabsmøte den 13. august. Rapporten ble sendt til fagutvalgene i mai, med en påminnelse om saken tidlig august, men instituttet har ikke mottatt svar fra disse innen høringsfristen. Den forrige instituttledelsen hadde et møte med fagutvalgsrepresentanter den 28. april om prosessen fram til da. Gammel og ny instituttledelse ved Sampol og Admorg har også hatt et møte om saken den 23. juni og de nye instituttlederne har hatt et møte den 5. august om samme tema. Alle disse momentene belyser og har spilt inn på denne høringsuttalelsen.

Sampols høringsuttalelse består av en førstedel som omhandler konteksten for integrasjonsarbeidet mellom Sampol og Admorg. I den andre delen fokuserer høringsuttalelsen på de ulike forslagene til organisatoriske modeller for samarbeid, før mer konkrete forslag om samarbeid i integrasjonsrapporten tas opp til diskusjon og prioriteres i den tredje delen.

1) Kontekst for integrasjonsarbeidet mellom Sampol og Admorg

Instituttet anser det som viktig å kort kommentere prosessen som fant sted våren 2021. Denne har vært såpass dramatisk for instituttet at det er vanskelig å gi en høringsuttalelse på rapporten uten at denne kontekstualiseres noe.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Prosesen rundt integrasjon og samarbeid mellom de to instituttene har siden fakultetsstyremøtet vedtok den videre prosessen i desember 2020 (sak 84/20) – midt i en enestående og krevende Koronasituasjon – skapt mye uro blant de ansatte på instituttet. Våren 2021 kan beskrives som svært vanskelig for instituttet og dets ansatte og studenter. Etter svært krevende diskusjoner over lengre tid knyttet til integrasjonsprosessen mistet instituttet fem professorer til Admorg den 1. mai. Avgjørelsen ble formidlet instituttledelsen 18. mars uten at denne hadde vært involvert i eller orientert om beslutningen, og vedtatt i fakultetsstyret den 20. april (sak 25/21). Instituttet opplevde sakshåndteringen som problematisk og belastende for instituttet og dets ansatte. Prosessen og håndteringen av prosessen våren 2021 har derfor skadet instituttet og den har endret de to instituttene. Etter at overgangen av fem professorer ble formidlet instituttet i mars, har instituttet og dets ansatte også observert at urolighetene omkring prosessen og overflyttingen eskalerte ytterligere på en måte som fremdeles oppfattes som svært sår og urimelig for mange på instituttet.

På tross av uroen gjennom vinteren og våren og uenigheter omkring rapportprosessen, er det viktig å understreke at instituttets ansatte deltok aktivt i møter og med skriftlige bidrag til rapportarbeidet, noe rapporten også understreker (s. 8). Det kan likevel ikke legges skjul på at etter overgangen av fem kollegaer, ble grunnlaget for prosessen drastisk forandret. Det ble derfor reist spørsmål om ikke prosessen på det tidspunkt burde blitt lagt i skuffen.

Det som skjedde gjennom første halvår av 2021 endret derfor forutsetningene som lå til grunn for rapporten i desember 2020 og dermed grunnlaget for samarbeid mellom instituttene: Det er ikke lenger tilgjengelig stillinger knyttet til sammenslåing av de to instituttene, situasjonen for begge instituttene når det gjelder forskningssentrene er radikalt endret og instituttenes stab og fagprofil har også blitt endret gjennom våren. Hendelsene gjennom første halvår av 2021 knyttet til den pågående integrasjonsprosessen har dermed i seg selv komplisert og endret forutsetningene for mer samarbeid mellom instituttene, uavhengig av instituttstruktur. Dette utgjør bakteppet for denne høringsuttalelsen.

2) Modeller for integrasjon og samarbeid

Rapporten presenterer tre ulike organisatoriske modeller for integrasjon- og samarbeid mellom Sampol og Admorg.

Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt.

Modell B: "Føderal modell" for sammenslåing.

Modell C: Samarbeid uten sammenslåing.

Når det gjelder det overordnede organisatoriske spørsmålet så har det vært lite eller ingen bevegelse i synspunkt i staben siden instituttet leverte høringsrapport i desember 2020 på dette spørsmålet. Det er sterk unison motstand mot sammenslåing (modellene A og B) i gruppe A, det er mer delte synspunkt rundt dette spørsmålet i gruppe B. Når det gjelder studentene, så langt instituttet har greid å få klarhet igjennom et møte i slutten av april, så uttrykker fagutvalget motstand mot sammenslåing slik som i desember 2020, og det har blitt uttrykt en skepsis til prosessen. Fagutvalget har derimot ikke kommet med en skriftlig uttalelse om rapporten siden rapporten ble levert sent i eksamensperioden og høringsfristen er ved semesterstart. Studentene har således dessverre ikke fått anledning til å delta i høringsprosessen.

Drøfting av modellene:

Modellene A og B foreslår begge en sammenslåing av to institutt til ett nytt institutt. Det som i rapporten kalles Modell A ble også grundig diskutert i instituttets høringsuttalelse i fjor (se vedlegg til sak 84/20 i Fakultetsstyret). Modell B, den føderale modellen, er svært lik Modell C når det gjelder samarbeidstiltak, men under en ny organisatorisk struktur og ett sammenslått institutt.

Instituttet vil ikke anbefale modellene A eller B.

For begge modeller for sammenslåing (Modellene A og B) ligger det at det vil bli større avstand mellom ledelse og ansatte og mer byråkrati. I diskusjonen av ARK-undersøkelsen i stabsmøtet i juni, var det bred enighet på tvers av gruppene A og B om at nærhet til instituttledelsen og en flatere organisatorisk struktur som følger med et mellomstort institutt som Sampol, var noe alle ansatte setter pris på og ønsker å bevare. På tross av at det kan være stordriftsfordeler med modellene A og B, er det etter instituttets syn en stor fare for økt byråkratisering, og i både modellene A og B legges det sterk vekt på en styrking og oppbygging av formaliserte strukturer som instituttet frykter vil ta tid vekk fra undervisning og forskning. Stordriftsfordelene som kommer med en sammenslåing er også i stor grad allerede tatt ut gjennom en sentralisert administrasjon for de tre instituttene i Christies gate, og instituttet anser derfor at det er lite å tjene på stordriftsfordeler, spesielt for modell B der undervisningsporteføljene skal bestå. For begge modeller vil Sampol som merkevare forsvinne og ansatte mener at dette setter instituttet i fare for å miste et konkurransefortrinn vis-à-vis UiO og NTNU. På Sampol er det blant de ansatte en sterk tilhørighet knyttet til instituttet og faget. Mange opplever at Sampol-identiteten står sterkt internt, også blant studenter, og utgjør en sterk merkevare utad som instituttet mener er av stor verdi også for Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

Instituttet mener at en eventuell instituttsammenslåing må forankres i en felles faglig visjon. Denne har ikke krystallisert seg i løpet av prosessen eller i rapporten. Rapporten peker på mange ulike muligheter gitt forutsetningene slik disse var i januar, men instituttet kan ikke se at rapporten og innspillene denne bygger på, danner noen enhetlig visjon for hva et nytt institutt *bør* være.

Institutt for sammenliknende politikk kan over lang tid vise til svært gode resultater når det gjelder forskning, forskningsresultater og eksterne prosjekter. På undervisningssiden leverer instituttet meget bra på alle viktige indikatorer som studenttall, studiepoengproduksjon, gjennomføring og utveksling/innveksling av studenter. Instituttet fremstår også både nasjonalt og internasjonalt som en attraktiv arbeidsplass som tiltrekker seg mange og svært gode søkere i et kompetitivt internasjonalt marked (senest bekreftet med over 50 søkere til åpne førsteamanuensis- og postdoktorstillinger våren 2021). Instituttet ønsker å bygge videre på disse gode resultatene over tid og videreutvikle instituttet framover. Det gjøres best etter instituttets skjønn ved å bevare det sterke arbeidet som er gjort over mange år i nåværende instituttstruktur.

Når det gjelder modell A, som foreslår utbygging av et nytt statsvitenskapelig institutt, så krever dette først og fremst ressurser for å bygge ut disipliner som normativ politisk teori og internasjonal politikk, og ev. nye masterprogram (ressursbehov for nye studieprogram gjelder alle modeller). Disse ressursene eksisterer ikke og forutsetningen for mange av forslagene knyttet til modell A er derfor ikke lenger til stede. Under andre forutsetninger enn de nåværende, eksisterer det muligheter for positiv fornyelse i modell A ved å bygge opp nye

forsknings- og undervisningsfelt som rapporten trekker frem. Instituttet frykter likevel, som fremhevet i instituttets uttalelse i desember 2020, at et nytt statsvitenskapelig institutt ikke vil være konkurransedyktig på hele det statsvitenskapelige feltet og dermed risikerer man å svekke miljøene heller enn å styrke dem. Samtidig vil modell A medføre en fjerning av unike studietilbud ved de to instituttene, som etter instituttets oppfatning er et kompetitivt fortrinn i konkurransen om nye studenter.

Modell B framstår for instituttet som den klart minst attraktive modellen. Her vil Sampol og Admorg fjernes fra instituttkartet uten at man bygger opp et statsvitenskapelig institutt med en ny identitet eller felles visjon. Samtidig vil Modell B skape en større avstand mellom ansatte og ledelse og det legges opp til flere formaliserte strukturer uten at disse garanterer mer samarbeid enn i Modell C. Modell B framstår dermed som en modell som kun skaper ulemper uten at mer integrasjon er garantert. Videre er det en stor risiko at man ved den føderale modellen viderefører en regionalisering mellom Sampol og Admorg, heller enn et økt samarbeid. Man later som man har en sammenslåing mens realitetene ikke er til stede.

Modell C foreslår å bevare nåværende instituttstruktur, men med samarbeid gjennom mulige nye komponenter som et felles PhD program, et nytt felles masterprogram, utvidet samarbeid rundt metodeundervisning og et felles seminar. Sammenliknet med Modell B ligger det minst like mye samarbeidspotensiale i Modell C, samtidig som man kan bevare de verdier og komponenter ved instituttene som de ansatte mener er en styrke. Den samarbeidsmodellen som ligger i Modell C framstår for instituttet som langt bedre egnet enn i Modell B. Modell C åpner for å skape dialogpunkter og utforskende samarbeid som kan formaliseres dersom de lykkes. Rapporten peker på samarbeid og dialogpunkter mellom nøkkelpersoner og organ på hvert institutt. Sampol ser for seg muligheter gjennom dialog og samarbeid mellom forskningsutvalg/forskningsledere på hvert institutt, og har allerede opprettet et forskningsstrategisk utvalg. På undervisningssiden vil det samme gjelde undervisningsledere/programansvarlige. For PhD utdanningen er PhD koordinatorene de naturlige dialogpartnerne. Og for større spørsmål bør instituttledere og ledergruppene involveres. Instituttet stiller seg åpen og positiv til å utvikle mer samarbeid med Admorg gjennom en slik modell. En god dialog på tvers som skissert over kan til og med også avdekke andre og nye samarbeidsmuligheter som ikke er i rapporten.

Modell C gir dermed gode muligheter for å begynne samarbeidet i det små og kan gjennom suksessive steg og konkrete tiltak, styrke en samarbeidskultur over tid uten at det organisatoriske spørsmålet, som for svært mange på Sampol er det kritiske punktet, kommer som et eksternt press og låser muligheter for gode samarbeid.

Modell C har også den åpenbare fordel at man ikke låser oppmerksomhet, ressurser og muligheter for samarbeid kun til ett institutt. Modell C er den modellen som best anerkjenner de allerede eksisterende faglige samarbeidene mellom instituttet og andre institutt og fagmiljøer på universitetet, og som i Modell C lettere kan videreføres og utvikles uten det leveringspresset som vil oppstå innenfor rammen av et nytt sammenslått institutt.

Instituttet anbefaler å videreføre den nåværende instituttstrukturen og ønsker samtidig å ta initiativ til nye samarbeid og dialog slik Modell C legger opp til. Tiltak for samarbeid instituttet foreslår å jobbe videre med prioriteres og diskuteres under.

3) Konkrete forslag om samarbeid

Rapporten kommer med noen gode forslag til økt samarbeid mellom instituttene. Flere av disse forslagene vil kreve tilførsel av ressurser, og det vil være naturlig å komme tilbake til fakultetet med slike forespørsler i tilknytning til konkrete planer om videre samarbeid. I tillegg til faglige ressurser knyttet til punktene om forskerutdanning og undervisning, vil det særlig være aktuelt med dedikert administrativt personale knyttet til forskningsstøtte, herunder kommunikasjon og forskningsformidling for å avlaste vitenskapelig stab som har fått flere administrative oppgaver og støtte opp om arbeid med prosjektportefølje og forskningsgruppestruktur som har blitt særlig rammet av vårens hendelser.

Instituttet stiller seg positiv til mer samarbeid på tvers så lenge dette kan fremme bedre forskning og undervisning for ansatte og studenter. Rapporten vil her begrense seg til kun å kommentere de forslag instituttet mener det er best grunnlag å gå videre med. Instituttet vil prioritere å samarbeide om forskerutdanningen (punkt a), mens konkrete samarbeid om utdanning og forskning (punktene b og c) vil kreve mer tid og det er ikke naturlig eller formålstjenlig å sette i gang med konkrete tiltak umiddelbart. Ved å prioritere tiltakene mener instituttet at man har best mulighet for å lykkes med tiltak knyttet til forskerutdanningen samtidig som en prioritering også tar hensyn til instituttens begrensede ressurser.

a) Forskerutdanning/Felles PhD-program

Instituttet ser positivt på å gå videre i samarbeid om å utvikle mer felles aktiviteter rundt forskerutdanningen. Dette er det tiltaket som lenge har hatt bredest støtte på instituttet og fremstår som den komponenten der et samarbeid rimelig raskt kan gi positive resultater for PhD-kandidatene. Instituttet foreslår å invitere Sosiologisk institutt med på dette arbeidet av tre grunner. For det første vil det øke antallet kandidater involvert i fellesaktiviteter. En av de store utfordringene ved å utvikle et mer omfattende PhD-program er, som rapporten diskuterer, det lave tallet på kandidater. For det andre vil det spre ressursbruken på flere institutt og ansatte og muliggjøre flere aktiviteter innenfor nåværende rammer. For det tredje så er metode og metodeemner et sentralt område for samarbeid, og her eksisterer det allerede et velfungerende samarbeid på tvers av de tre instituttene.

En begrensning på mulige ambisjoner ligger i manglende ressurser og støttefunksjoner for PhD-kandidatene. Samtidig som instituttet mener at samarbeidet kan ha ambisjon om å tilby ett PhD-emne årlig, krever en satsing på en utvidet forskerutdanning flere faglige ressurser. Instituttet vil advare mot utbygging av en forskerskole der PhD-kandidater gjennomfører hele løpet lokalt. Det er viktig at PhD-kandidater tar kurs internasjonalt, har opphold ved andre institusjoner og deltar aktivt på internasjonale konferanser. Det er også et behov for sterkere administrativ støtte for PhD-gruppen, og enhver utvikling av nye tiltak, og eventuell overføring av oppgaver til instituttnivå, fordrer faglige og administrative ressurser. Instituttet foreslår at PhD koordinatorene går videre med å konkretisere hvordan et slikt samarbeid kan se ut og komme med forslag, peke på ressursbehov og tiltak for å styrke samarbeidet, samt å gå i dialog med fakultetet om rollefordeling mellom fakultet og institutter i dette arbeidet.

b) Utdanning/studieprogram

Når det gjelder utdanningssamarbeid mener instituttet at to områder fremstår som særlig lovende for å styrke undervisningen og undervisningstilbudet på sikt. Instituttet ser ikke for seg at et omfattende samarbeid på dette området kan prioriteres umiddelbart, men at det kan være fornuftig holde en dialog gående rundt undervisningssamarbeid som over tid kan resultere i et utvidet samarbeid om instituttene finner det formålstjenlig.

Rapporten trekker fram muligheten for å utvide metodesamarbeidet til å gjelde masterutdanningen. Et slikt samarbeid, særlig om kvantitative metoder, framstår som ressursbesparende på undervisningssiden og en naturlig videreutvikling av samarbeidet mellom Admorg, Sosiologi og Sampol om MET102 på BA-nivå. Instituttet ser det som naturlig å invitere Sosiologisk institutt med på et eventuelt metodesamarbeid på masternivå. Selv om et slikt samarbeid kan være ressursbesparende på undervisningssiden, kan det medføre kostnader på administrativ side gjennom å koordinere studenter fra inntil fire masterprogram på tre ulike institutt. For at et slikt samarbeid skal fungere etter hensikten krever det koordinering og delvis omorganisering av instituttene masterprogram. Et samarbeid om metodeundervisningen er derfor ikke noe som er aktuelt umiddelbart. Intensjonen og idéen kan uansett være god, og bør vurderes nærmere av de tre institutter, for eksempel av de involverte fagpersonene i MET102. Om et samarbeid om metodeundervisningen blir aktuelt, så krever det en sterk forankring i og dialog med studentgruppene all den tid en samordning av metodeundervisningen medfører en drastisk endring av gjeldende undervisningsform på MA-nivå.

Når det gjelder utvikling av nye studieprogram og samarbeid om eksisterende studieprogram er samarbeid rundt Europastudier noe som også ligger vel til rette for å utvikle videre. Sampol har allerede (i samarbeid med historie på AKHR) et Bachelorprogram i Europastudier og Admorg har opparbeidet seg ressurser på samme felt. På sikt om ressurser legges til rette for det, kan det ligge muligheter for utvikling av et unikt studietilbud i nasjonal sammenheng gjennom et engelskspråklig masterprogram i europastudier, eller for mindre samarbeid på emnenivå for eksempel innen Sampols tverrfaglige Bachelorprogram i europastudier.

c) Utvidet forskningssamarbeid.

Sampol og Admorg er som resultat av prosessen denne våren, allerede to endrede institutt sammenliknet med slik situasjonen var da prosessen startet i januar. Begge instituttene er i en omstrukturingsfase som følge av overgangen av fem ansatte. Instituttet finner det naturlig at begge institutt får gjøre sine egne prioriteringer i denne fasen, før nærmere forskningssamarbeid kan vurderes og konkretiseres.

Når en slik omstrukturingsfase er over, er det naturlig å tenke seg en dialog om forskningssamarbeid via forskningsutvalgslederne på begge institutt for å se på tiltak som kan fasilitere forskningsgrupper eller forskningsseminar som kan organiseres og finansieres sammen av de to instituttene. En modell å bygge på for det siste punktet er den tverrfaglige seminarrekken "Comparative Political Economy" ledet av professor Georg Picot ved Sampol. En slik dialog kan også legge til rette for samordning og koordinering av aktiviteter, særlig opp mot sentrale frister for store forskningssøknader i NFR og på EU-nivå.

4) Avslutning

Institutt for sammenliknende politikk mener som det store flertallet av institutter som uttalte seg om rapporten *Struktur og Samarbeid* (sak 84/20), som var grunnlaget for den videre prosessen som diskuteres nå, at spørsmål om instituttstruktur og sammenslåing av institutt, er et spørsmål som må være opp til instituttene selv.

Instituttet anbefaler fakultetsstyret å opprettholde nåværende instituttstruktur, og la instituttene fortsette samarbeidsprosessen langs de prioriteringer som skisseres over. Den nåværende instituttstrukturen har fungert meget godt, og et utvidet samarbeid om forskningsutdanningen vil være et nytt, positivt og konkret samarbeidstiltak som vil tjene våre PhD-kandidater og forskerutdanningen i Christies gate.

Instituttet ønsker å prioritere et samarbeid rundt forskerutdanningen fordi dette tiltaket har bredest støtte og er tiltaket som rimelig raskt kan tenkes å gi positive resultater. En fokusert innsats på dette tiltaket mener instituttet gir best muligheter for gode resultater. Samarbeid om utdanning, studieprogram og forskning som skissert over, kan ha mye for seg på sikt om instituttene gjennom en god dialog framover kommer til enighet om konkrete forslag og reformer for videre samarbeid som vil tjene forskning og utdanning.

Vennlig hilsen

Leiv Marsteintredet
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

*Forslag til integrasjon og samarbeid mellom
Institutt for administrasjon og
organisasjonsvitenskap og Institutt for
sammenliknende politikk.*

Rapport fra arbeidsutvalg
Bergen, 21.05.2021

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1: Innledning	2
1.1 Oppnevning og mandat	2
1.2 Utgangspunkt for arbeidet	3
1.3 Arbeidsutvalgets arbeid: kartlegging, dialog og modeller	4
1.4 Hvordan bli bedre sammen? Forslag til nye tiltak	5
1.5 Modellene	6
Kapittel 2: Dimensjoner ved ulike modeller for integrasjon og samarbeid	6
2.1 Vertikal dimensjon: Aktiviteter og styringsstrukturer	7
2.2 Horisontal dimensjon: Typer og grad av samarbeid/integrasjon	7
Kapittel 3. Oppsummering av innspill, datamateriale, møter og høringsuttalelser	8
Kapittel 4. Forslag til nye organ og tiltak	12
4.1 Forskningsutvalg	13
4.2 Felles faglig seminar	13
4.3 En felles statsvitenskapelig forskerutdanning	14
4.4 Nytt/nye masterprogram	15
4.5 Undervisningsseksjoner	15
4.6 Utvidet og mer integrert metodeundervisning	16
Kapittel 5 Modeller for integrasjon	17
5.1 Modeller for integrasjon – mandatet	17
5.2 Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt	18
5.2.1 Fordeler med modell A	20
5.2.2 Ulemper med modell A	22
5.3 Modell B: «Føderal modell» for sammenslåing	24
5.3.1 Fordeler modell B	26
5.3.2 Ulemper med modell B	27
5.4 Modell C: Samarbeid uten sammenslåing	28
5.4.1 Fordeler med modell C	30
5.4.2 Ulemper med modell C	30
Kapittel 6. Refleksjoner om videre prosess	31
Appendiks	33

Kapittel 1: Innledning

1.1 Oppnevning og mandat

Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet vedtok 15. desember 2020 å nedsette et arbeidsutvalg med oppdrag å utarbeide forslag til integrasjon mellom Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap (Admorg) og Institutt for sammenliknende politikk (Sampol).

Arbeidsutvalget ble formelt oppnevnt av dekan i brev av 21.01.2021 med følgende medlemmer:

- Førsteamanuensis Cornelius Cappelen, Institutt for sammenliknende politikk
- Stipendiat Hege Stein Helland, Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap
- Hovedverneombud for SV-fakultetet, Borghild Gramstad
- Professor Carl Henrik Knutsen, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo
- Professor Lise Rakner, Institutt for sammenliknende politikk
- Professor Lise H. Rykkja, Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap
- Stipendiat Espen Ringkjøb Stokke, Institutt for sammenliknende politikk

Professor Lise Rakner har ledet utvalgets arbeid. Sekretariat har bestått av assisterende fakultetsdirektør Wenche Førre og studiesjef Kirstine Kolsrud ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

I oppnevningbrevet fra fakultetsledelsen av 21.01.21 ble Arbeidsutvalget gitt følgende mandat:

- Arbeidsutvalget skal foreta en kartlegging av dagens situasjon på de to instituttene knyttet til undervisning, forskerutdanning, forskerrekruttering og forskning. Informasjonsinnhenting skal involvere studenter og ansatte. I tillegg bør [fakultetsstyresak 84/20](#) med tilhørende høringsinnspill inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget.
- Med utgangspunkt i kartlegging av dagens situasjon skal utvalget peke på nye muligheter ved mer integrasjon innen de aktuelle områdene ved de to instituttene. Dette presenteres og diskuteres i miljøene underveis.

Følgende områder skal inngå:

- Undervisning; rekruttering av studenter på alle nivå, dagens programportefølje, mulige nye satsninger
- Forskerutdanning; opplegg, rekruttering og karriereløp for stipendiater og postdoktorer
- Forskning og ekstern finansiering; kartlegging av pågående forskning (prosjektfinansiert og annen), nye muligheter, utfordringer og potensiale

- Arbeidsutvalget skal, med utgangspunktet i kartleggingen, foreslå minst to nye, ulike modeller for tettere integrasjon mellom Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for administrasjon- og organisasjonsvitenskap. Utvalget skal påpeke ressursbehov knyttet til ulike modeller. Det er en forutsetning at én av modellene som foreslås skal være et sammenslått institutt, Institutt for statsvitenskap.
- Arbeidsutvalget må utarbeide en plan for hele prosessen samt en statusrapport for fakultetsstyret til den 16. februar 2021.

Arbeidsutvalget har hatt ti interne møter og 15 møter med ansatte og studenter som er nærmere beskrevet i kapittel 3.

1.2 Utgangspunkt for arbeidet

Utgangspunktet for arbeidet vårt har vært å se på hvordan vi kan styrke den statsvitenskapelige forskningen og undervisningen ved Universitetet i Bergen. Statsvitenskap er et variert fag som i kjernen handler om å systematisk beskrive og forstå politiske systemer, institusjoner, prosesser og adferd av ulike typer, og analysere årsaker og effekter av disse. I dag er den statsvitenskapelige forskningen ved UiB organisert i to institutt (Admorg og Sampol). Utviklingen av aktiviteten og profilen til de ansatte ved de to instituttene viser at innholdet i faget endrer seg over tid og påvirkes av både indre og ytre faktorer. I våre diskusjoner har vi lagt til grunn at det ikke er gitt at et statsvitenskapelig institutt skal inneholde et fast definert sett av fagområder (som internasjonal politikk, komparativ politikk, politisk teori, offentlig administrasjon, etc.).¹

Med utgangspunkt i mandatet fra Dekan og fakultetsstyremøtet 15.12.2020, det forutgående arbeidet («Struktur og Samarbeid»- Rapport fra Utvalget, juni 2020),² samt innspill som kom fra ansatte og studenter til arbeidsutvalget i dets arbeidsperiode, har arbeidsutvalgets diskusjoner om ulike modeller for integrasjon og samarbeid mellom de statsvitenskapelige fagene ved SV-fakultetet i særlig grad konsentrert seg om følgende tematikker:

Forskning og ekstern finansiering: Hvordan kan ulike modeller for integrasjon og samarbeid bidra til å styrke prosjektutvikling, forskning, forskningsbasert utdanning og forskerutdanning, samt legge til rette for at forskningssentre og større eksternfinansierte prosjekter kan finne en naturlig plass i instituttet/instituttene? SV-fakultetets strategi (2016-22) understreker betydningen av ekstern finansiering både for å styrke grunnforskningen, videreutvikle forskningsfelt, sikre rekruttering og opprettholde kostnadskrevende

¹ To sitat fra sentrale fagpersoner ved de to instituttene i Bergen beskriver dette perspektivet: «Political science er ikke blitt noe fast sammentømret, enhetlig fag. Det er preget av dyptgående uenigheter og motsetninger i spørsmål om forskningsprioriteter, om metoder og om undervisningsmål. Til tross for dette har faget vist seg i høyeste grad levedyktig og sikret seg en stadig sterkere posisjon i det akademiske liv» (Rokkan 1957:99, sitert i Olsen 2012:129). «Som akademisk disiplin har statsvitenskapen vært, og er fortsatt, sammensatt når det gjelder vitenskapssyn, teorigrunnlag, metoder og datakilder. Faggrensene er uklare. Spennvidden er stor.» (Olsen 2012: 128). Olsen 2012: «Hvor går statsvitenskapen» https://www.idunn.no/nst/2012/03/hvor_gaar_statsvitenskapen

² Se [fakultetsstyresak 84/20](#) med tilhørende høringsinnspill.

forskningsprosjekter. Å finne gode modeller for integrering av eksternt finansiert forskning og store forskningssatsinger (herunder sentrene) i instituttenes øvrige forsknings- og undervisningsoppgaver har vært sentralt for arbeidsutvalgets arbeid.

Undervisning og forskerutdanning: Hvordan kan et tettere samarbeid og ulike modeller for integrasjon og samarbeid mellom de to statsvitenskapelige miljøene øke kvaliteten og styrke tilbudet på utdanningsprogrammene, særlig på ph.d- og mastergrads-nivå? Det er et uttalt mål at utdanningsprogrammene i sterkere grad skal knytte undervisning og forskning sammen. UiBs strategi uttrykker en tydelig forventning om at forskning av høy kvalitet skal utgjøre bærebjelken for forskningsbasert undervisning og innovasjon. Knyttet til dette er det uttrykt et ønske om å styrke undervisningen på ph.d- og mastergrads-nivå.

Universitetssektoren, herunder de to statsvitenskapelige instituttene ved UiB har gjennomgått store endringer. Endret konkurranse, internasjonalisering og uttelling i internasjonale konkurranser om forskningsmidler har ført til en økning i antall stillinger og stillingsformer, både rekrutteringsstillinger og rene forskerstillinger. Flere ulike stillingsformer og en mer heterogen gruppe ansatte som følge av internasjonal rekruttering, samt større og mer mangfoldige enheter fordrer nye institusjonelle løsninger i forhold til formell inkludering, fora for diskusjon og samarbeid. Med bakgrunn i dette har det vært et sentralt poeng i arbeidsutvalgets arbeid å understreke at universitetene preges av styring som bygger på kollegialitet (vitenskapelig ansatte ledere som er “fremst blant like”) kombinert med en ide om demokratisk representasjon der ulike grupper av ansatte er representert. I arbeidet med modeller for integrasjon og samarbeid har vi lagt vekt på at økt integrasjon og samarbeid om nye forsknings- og undervisningsinitiativ bør inkludere et fokus på kollegialitet i beslutningsprosesser, et vitalt fagmiljø preget av mye aktivitet og diskusjon, profesjonaliserte støttefunksjoner for ulike typer forskningsaktivitet, og strukturer som forebygger konflikt, men samtidig kan fatte beslutninger ved uenighet.

1.3 Arbeidsutvalgets arbeid: kartlegging, dialog og modeller

Arbeidet for integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene er gjennomført i tre interaktive faser:

- *Kartlegging og skriftlige innspill*
- *Dialog om kartlegging og skriftlige innspill*
- *Forslag til ulike modeller for integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene i Bergen*

Basert på de ulike høringsuttalelsene og prosessen som gikk forut for arbeidsutvalgets opprettelse, har det vært viktig for utvalget å legge til rette for en prosess som var åpen og inkluderende. Et viktig premiss for arbeidsutvalgets arbeid har vært at arbeidet skulle skje i dialog med ansatte og studenter ved begge institutt. For å sikre god informasjonsflyt ble det også etablert en felles Teams-plattform for ansatte ved begge instituttene der relevant informasjon om møter, bakgrunnsdokument og prosess ble lagt. Arbeidsutvalget inviterte til skriftlige innspill til forskning og undervisning fra ansatte ved begge instituttene. Skriftlige innspill og deltagelse på møter fra ansatte og studenter viser at prosessen har skapt stort

engasjement, og det har kommet mange ulike innspill til arbeidsutvalget gjennom hele perioden. Innspillene, både skriftlige og de som har fremkommet i de ulike møtene arbeidsutvalget har holdt, har dannet utgangspunktet for forslagene til tiltak for mer samarbeid eller integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene. En oppsummering av de skriftlige innspillene er vedlagt rapporten (appendiks II).

1.4 Hvordan bli bedre sammen? Forslag til nye tiltak

Med utgangspunkt i de ulike innspillene og dialogmøtene er modellene for integrasjon og samarbeid knyttet til utvikling av nye initiativ. Vi har satt søkelys på utvikling av nye tiltak og aktiviteter som vi mener har potensiale til å styrke kvaliteten på den statsvitenskapelige forskningen og undervisningen ved UiB. Noen av disse nye initiativene kan iverksettes uavhengig av integrasjonsmodell, mens andre er mer tilpasset modeller for et sammenslått institutt. Basert på innspill fra ansatte og studenter ved de to statsvitenskapelige instituttene, samt arbeidsutvalgets diskusjoner, foreslår vi følgende tiltak:

- *Opprette et forskningsutvalg:* For å styrke forskning og undervisning og knytte pågående forskning, inkludert de store satsningene og forskningssentre, tettere til undervisningsprogrammene og instituttens kjernevirksomhet, foreslår arbeidsutvalget å opprette et forskningsutvalg der både lederne for de ulike forskningsgruppene og ledere for store satsninger/forskingssentrene er representert. Et forskningsutvalg er tenkt som et felles forum for faglig dialog og utvikling, forskningsseminarer, forskerutdanning og kurs. Forskningsutvalget er tenkt som et «nav» mellom sentrene, forskningsgruppene, ph.d-koordinator, undervisningsleder og instituttledelsen. Konkrete arbeidsoppgaver lagt til forskningsutvalget kan for eksempel være knyttet til organisering av fellesseminar, mentorvirksomhet for yngre forskere, utvikling av søknader, forskningskommunikasjon, samt utvikling av ph.d- og mastergradskurs med utgangspunkt i forskningsgruppene og sentrene. Forskningsutvalget bør ledes av en faglig koordinator eller *forskningsleder*, en vitenskapelig stilling, og vi foreslår at forskningsleder utpekes av instituttleder og er representert i instituttets ledergruppe.

Basert på innspill fra stab og studenter, foreslås følgende nye initiativ med utgangspunkt i forskningsutvalget:

- *Felles fagseminar:* Det statsvitenskapelige seminar ved Universitetet i Bergen.
- *Utvikling av en felles statsvitenskapelig forskerutdanning:* Forskergrupper, og i særlig grad forskningssentrene DIPA, DIGSSCORE og Centre on Law and Social Transformation (Lawtransform), har erfaring med utvikling av ph.d-kurs som regulære aktiviteter. Arbeidsutvalget anbefaler at dette arbeidet videreutvikles i forskningsutvalget og i samarbeid med ph.d-koordinator slik at de store forskningsinitiativene og forskningsgruppene kan levere regulære teori- og metodekurs som utgjør grunnpilaren i en ny statsvitenskapelig forskerutdanning.
- *Nye Masterprogram* med en plan for ny-rekruttering av studenter utover de tradisjonelle disiplinbaserte programmene.

- *Utvidet og mer integrert metodeundervisning* med mer samarbeid og bedre utnytting av ressursene på metode.

Forslagene til nye initiativ beskrives nærmere i kapittel 4 og 5 tilknyttet de ulike modellene for samarbeid og integrasjon.

1.5 Modellene

Arbeidsutvalget besluttet ved oppstart å utvikle ulike skisser til samarbeid og integrasjon som inkluderer både modeller der de to statsvitenskapelige instituttene integreres med felles instituttledelse og modeller som skisserer tettere samarbeid og integrasjon, men der dagens struktur med to institutt opprettholdes. Arbeidsutvalget har valgt å foreslå tre modeller. De tre modellene varierer i noen grad hva angår styringsstrukturer og aktiviteter som inngår og skiller seg først og fremst i graden av integrasjon og samarbeid:

Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt

Modell B: «Føderal modell» for sammenslåing

Modell C: Samarbeid uten sammenslåing

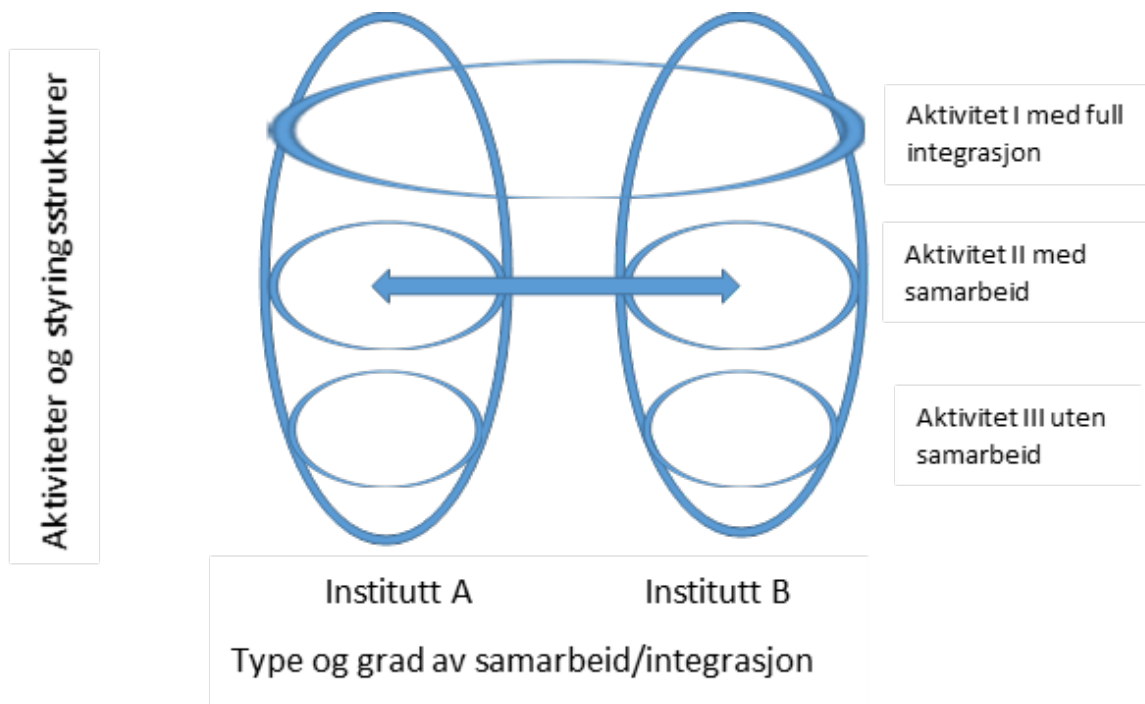
De ulike modellene presenteres nærmere i kapittel 5.

Kapittel 2: Dimensjoner ved ulike modeller for integrasjon og samarbeid

Hva er en modell og hvilke tiltak og organisasjonsformer kan en modell for integrasjon og samarbeid tenkes å inneholde? Arbeidsutvalget startet denne prosessen med å skissere hvilke tiltak en modell som beskriver typen og graden av integrasjon og samarbeid av to institutter kan inneholde. Vi har fokusert på at en modell primært skal inneholde en beskrivelse av integrasjon og samarbeid langs to dimensjoner. En abstrakt versjon av en slik modell med to dimensjoner skisseres i Figur 2.1. De tre konkretiserte modellene som trekker på dette rammeverket presenteres i kapittel 5.

Den første dimensjonen, den vertikale dimensjonen, angir hvilke typer aktiviteter og styringsstrukturer som er relevante å beskrive med tanke på samarbeid eller integrasjon. Den andre dimensjonen, den horisontale, angir formen for integrasjon og samarbeid.

Denne horisontale dimensjonen kan spesifiseres i form av type samarbeid og integrasjonsform, samt grad av samarbeid/integrasjon. Siden disse aspektene som regel korrelerer (full sammenslåing av en aktivitet går for eksempel sammen med sterk integrasjon av denne aktiviteten) kan de behandles samlet.

Figur 2.1: En enkel modell for samarbeid og integrasjon i to dimensjoner

Denne idealiserte fremstillingen har arbeidsutvalget brukt som et overordnet verktøy for å fremstille de konkrete alternativene til integrasjon og samarbeidsformer for Sampol og Admorg som vi presenterer senere i rapporten, på en oversiktlig og enkelt sammenlignbar måte. Modellen kan fylles med relativt mye innhold, og den kan videre nyanseres og bygges ut med tilleggsdimensjoner. Her fokuserer vi på de to hoveddimensjonene og beskriver hva en utfyllende modell for samarbeid og integrasjon bør inneholde langs hver av de to dimensjonene.

2.1 Vertikal dimensjon: Aktiviteter og styringsstrukturer

Den vertikale dimensjonen i en modell for integrasjon og samarbeid mellom to universitetsinstitutt bør dekke både instituttens hovedaktiviteter knyttet til forskning og utdanning på ulike nivå, samt ledelsesstruktur, faste komiteer og råd, og andre formaliserte styringsstrukturer. Hva angår aktivitetene, beskriver de ulike modellene blant annet bachelor-program og -kurs, master-program og -kurs, organisering av ph.d-utdanningen og -kurs, forskningsprosjekter og forskningsseminarer. Når det gjelder styringsstrukturer beskriver de ulike modellene instituttledelse, instituttråd, faste råd og utvalg (f.eks. ph.d-utvalg og forskningsutvalg), forskergrupper, undervisningsseksjoner, samt ulike aspekter ved administrasjonen.

2.2 Horisontal dimensjon: Typer og grad av samarbeid/integrasjon

Graden av samarbeid kan variere fra full integrasjon via delvis integrasjon og formalisert samarbeid til fravær av samarbeid. Graden av samarbeid er ikke en kontinuerlig størrelse, og dette antyder at det kan være relevant å betrakte ulike mellomløsninger. Det er vanskeligere å

gi en uttømmende liste med ulike *typer av samarbeid* og relevante integrasjonsformer, og disse vil variere for ulike aktiviteter og styringsformer. For forskergrupper, for å ta et eksempel, kan man tenke seg en gulrotmodell der man stimulerer til dannelse av nye forskergrupper på tvers av etablerte instituttskinner ved å gi midler til dannelse av nye grupper som tar opp medlemmer fra begge institutter, eller man kan åpne opp eksisterende forskningsgrupper for medlemskap fra begge institutter og la forskerne selv velge om de vil bli med i en ny gruppe. For bachelor-kurs og programmer, for å ta et annet eksempel, kan man beholde eksisterende programstruktur men tillate kurs som kan inngå i ulike programmer, eller man kan insentivere undervisere til å lage nye kurs med involvering på tvers av etablerte instituttskinner. Variantene er mange, og relevante alternativer vil beskrives for hver aktivitet eller styringsform under de mer detaljerte modellene nedenfor.

Kapittel 3. Oppsummering av innspill, datamateriale, møter og høringsuttalelser

Høringsrunden høsten 2020 i forbindelse med «Struktur og samarbeid»-utvalgets rapport avdekket ulike oppfatninger, erfaringer og vurderinger om hvilke utfordringer og muligheter UiB, Det samfunnsvitenskapelige fakultetet og de to statsvitenskapelige fagmiljøene står overfor. Arbeidsutvalget valgte derfor å starte arbeidet med å invitere til innspill og dialog med de ansatte og studentene i hele fagmiljøet ved begge instituttene. I dette kapittelet gir vi en kort redegjørelse for arbeidet vi har gjort med å klarlegge innspill fra studenter og stab, samt en redegjørelse for innspill vi mener kan utgjøre bærebjelker i ulike modeller for integrasjon og samarbeid.

Arbeidet med innspill begynte 11.02.2021, med en invitasjon til alle faste og midlertidige ansatte hvor de ble bedt om å komme med innspill til utvalgets arbeid med frist 26. februar. Gruppen mottok 23 innspill fra gruppe A (Admorg 10 og Sampol 13) og 24 innspill fra gruppe B (Admorg 8 og Sampol 16). Innspillene svarte på konkrete spørsmål, relatert til sentrale tema omkring undervisning, forskning og prosjektledelse.³ I tillegg inviterte utvalget til en rekke dialogmøter med ulike deler av staben. Formålet med disse møtene var å diskutere de skriftlige innspillene, samt å få ytterligere innspill til tiltak ansatte ved de to instituttene mente kunne bidra til å styrke den statsvitenskapelige utdanningen og forskningen ved UiB. Følgende dialogmøter ble holdt:⁴

- Dialogmøte mellom gruppe B-representantene fra arbeidsutvalget og gruppe B-ansatte ved Admorg og Sampol, der tettere integrasjon mellom de to instituttene om ph.d utdanningen ble diskutert.

³ Invitasjon til innspill og sammenfatninger av innspillene er vedlagt i appendiks I

⁴ Det ble i tillegg invitert til et dialogmøte med ansatte i gruppe A med erfaring med eksternfinansierte forskningsprosjekt. Arbeidsutvalget inviterte her til felles refleksjon omkring prosjekttinhenting og gjennomføring av forskningsprosjekt. Møtet ble imidlertid avlyst grunnet lav påmelding og en del frafall i siste liten. Arbeidsutvalget fikk tilsendt skriftlige innspill fra noen av de inviterte i stedet.

- Ett møte med ph.d -koordinatorene fra begge institutt om en mulig forskerskole/felles statsvitenskapelig forskerutdanning for ph.d -studenter.
- Ett møte med forskningsgruppeledere fra de to instituttene der man diskuterte ulike temaer, som eksempelvis balansen mellom undervisningsoppgaver og forskergruppenes rolle som forskningsverksted, samt hvordan det er mulig å etablere forskergrupper på tvers av institusjonene.
- To møter med studentrepresentanter. Det første var mer informativt der studentene ble informert om gruppens mandat. Det andre møtet var mer dialogbasert, hvor studentene eksempelvis kom med innspill på undervisning de mente manglet ved de to instituttene.
- Ett møte med lederne for forskningssentre fra de to instituttene. Formålet var å diskutere utviklingsmuligheter knyttet til forskningsledelse, inkludert hvordan større satsninger kan innlemmes i instituttstrukturen på en bedre måte enn i dag.
- Ett møte med undervisere i kvantitativ metode. Formålet var å diskutere muligheten av å etablere samarbeid på tvers av de to instituttene om metodekurs på master- og ph.d-nivå.
- Møter med instituttledelsen fra begge institutt, Informasjons og drøftingsutvalget (IDU) samt med Fakultetsstyret, for blant annet å presentere hvordan arbeidsutvalget så for seg struktureringen av arbeidet med modellbygging og hva utvalget tenkte omkring involvering av ansatte i denne prosessen.
- Arbeidsutvalget har presentert utvalgets arbeid i stabsmøter ved begge instituttene.
- Før og underveis i prosessen har det også vært møter og samtaler mellom fakultetets hovedverneombud og verneombudene ved de to instituttene

Hoveddelen av kartleggingen foregikk frem til midten av mars, og både dialogmøtene og de skriftlige innspillene ga arbeidsutvalget et viktig datamateriale for videre arbeid. Det ble skrevet fyldige oppsummeringer av de skriftlige innspillene om forskerutdanningen, undervisning, og forskning, og kortere oppsummeringer av dialogmøtene. Disse ble lagt ut til alle ansatte i Teams-portalen. Innholdet i diskusjonene i dialogmøtene ble videre gjengitt muntlig i arbeidsutvalget, og gruppen diskuterte grundig hvilke tiltak og ideer som hadde potensiale til å kunne utgjøre bærebjelker i de ulike integrasjons- og samarbeidsmodellene samt bidra til å styrke statsvitenskapelig forskning og undervisning i Bergen. Flere slike bærebjelker utkrystalliserte seg. Vi vil her gruppere innspillene i tre tematikker knyttet til forskning og forskningsledelse, kurs/undervisning og ph.d-utdanningen.

Forskning og forskningsledelse: Mange av innspillene fra gruppe A ga uttrykk for et behov og ønske om å utvikle den faglig-strategiske siden av forskningsledelse. Dette er en diskusjon som allerede er i gang ved begge instituttene. Det ble etterlyst forum for faglig, strategisk diskusjon, samt en synlig og dedikert forskningsledelse som kan være med og se muligheter – både når det gjelder utlysninger av eksterntfinansierte forskningsmidler, internt samarbeid mellom de to instituttene, mentorvirksomhet av yngre forskere og utvikling av undervisnings og kommunikasjonsvirksomhet knyttet til ulike forskningsinitiativ. Flere av innspillene uttrykte at det er viktig med lett og rask tilgang på administrativ og faglig ledelse. I disse

diskusjonene ble også størrelsen på instituttene trukket inn. Enkelte fremhevet at fleksibiliteten knyttet til dette ville være større ved et mindre institutt. Andre innspill argumenterte for at integrasjon i større grad vil kunne legge til rette for samarbeid på prosjekter og i forskningsgrupper som tematisk treffer begge instituttene. I noen av innleggene ble det hevdet at små institutt innbyr til uformell ledelse og raske beslutningsprosesser. Slik uformalitet kan gi større fleksibilitet og rom for tilpasning. For andre kan dette bidra til uforutsigbarhet og i verste fall at enkelte stemmer ikke blir hørt. Diskusjoner med og innspill fra medlemmer av både gruppe A- og B-ansatte uttrykte at større og mer komplekse organisasjoner (i forhold til antall ansatte, typer av stillinger og internasjonal bakgrunn) åpnet et behov for mer formaliserte fora for diskusjon om forskning og forskningsledelse.

Diskusjonene omkring forskning og forskningsledelse avdekket at det er ulike behov og utfordringer knyttet til såkalt store satsninger og forskningssentre. Begrepene store satsninger, sentre og forskergrupper er i noen grad overlappende. Det er ikke åpenbart hvordan disse begrepene mer presist skal defineres, noe som også er knyttet til hvilken rolle store forskningssatsninger skal spille i undervisning og i ulike beslutningsfora. Arbeidsutvalget har tatt utgangspunkt i at forskningssatsninger/sentre som et minimum kan defineres som å ha en størrelse og tidsramme som går utover et enkeltstående eksternt finansiert prosjekt, og som gjerne knytter sammen flere prosjekter. Ofte utgjør store satsninger et forskningssenter som er bygget rundt et knippe av eksternfinansierte prosjekt. Formålet med en stor satsning, slik vi ser det, vil være å få til en fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt nivå, og som kan ha ulike delmål, eksempelvis samarbeid på tvers av institusjoner og med internasjonale miljøer, integrering i undervisning, forskerutdanning, etc.

Innspill og diskusjoner avdekket at det knytter seg både utfordringer og uforløst potensiale til å i større grad knytte forskningsaktivitet som foregår i forskningssentre og store satsninger tettere til øvrig instituttdrift, som utdanning på ph.d- og masternivå. Ledere for større satsninger uttrykker i innspill at større initiativer har behov for langsiktig strategisk planlegging. Ansatte som leder eller har ledet store forskningssatsninger uttrykte både i skriftlige innspill og møter et ønske om en felles organisering som kunne gi rom for erfaringsutveksling, innspill til instituttledelse, og koordinering av undervisningsoppgaver på høyere nivå (master- og ph.d-nivå).

Forskergruppenes organisering og ansvarsområder ble også diskutert i flere sammenhenger. Begge institutt har i dag flere forskningsgrupper. Disse er institusjonalisert som en del av strukturen over tid og er relativt stabile, men ikke nødvendigvis faste, og de inngår ikke formelt i den etablerte styringsstrukturen ved instituttene. De bygger på sentrale forskningsfelt ved de to instituttene og forskningsinteressene til de vitenskapelig ansatte. Sammensetning og størrelse varierer. Alle grupper har deltakere fra både gruppe A og B.

Diskusjonene og innspillene avdekket videre at det er ulikt hvor tett forskergruppene er koblet til undervisning og veiledning. På Admorg har det vært en tradisjon for å knytte forskningsgruppene tett opp til masterstudentene. Forskergruppene har her ansvar for egne

masterkurs (en modell man er på vei bort fra på Sampol), og har i noen tilfeller hatt ordninger for kollektiv veiledning. På både Admorg og Sampol har forskergruppene et eget budsjett som brukes til ulike faglige og sosiale aktiviteter. En omstrukturering som innebærer tettere integrering mellom forskergruppene på de to instituttene kan, ifølge noen innspill, øke faglig samarbeid på tvers og dermed fremme kvaliteten i forskningen. En tettere integrering kan derfor styrke arbeidet med ekstern finansiering av forskningsprosjekter, og det har potensiale til å vedlikeholde samt etablere eller utvide eksisterende internasjonale nettverk. En måte å øke kontakten på tvers av instituttene som ble nevnt var å etablere en felles seminarrekke. I skriftlige innspill og møter ble det også uttrykt behov for at forskningsgruppene ble fokusert mer på forskningsaktivitet fremfor undervisningsaktivitet, slik at forskningsgruppene kan spille en større rolle i utvikling av søknader, og bidra til å utvikle nye master- og ph.d-kurs.

Diskusjoner og innspill viste videre til at forskningsprofilen til ansatte og faglige satsinger kan endre seg over tid, også uavhengig av en tettere integrasjon mellom de to instituttene. Det vil derfor være naturlig å diskutere sammensetningen av forskergrupper med jevnlig mellomrom. Det vil være særlig ønskelig å diskutere sammensetningen av og størrelsen på forskergrupper og grad av formalisering dersom det etableres et større, sammenslått institutt. Her presiserte innspillene til arbeidsutvalget at nedenfra-og-opp konstituering av grupper er ønskelig, uavhengig av om man danner nye grupper eller bare åpner opp for at folk kan danne nye enkeltgrupper eller migrere til annen gruppe, på tvers av dagens instituttskiller.

Undervisning: Mange av de faste vitenskapelig ansatte ønsker å fortsette å undervise på de kurs og programmer de allerede underviser i, men mange ønsket også gode muligheter for videreutvikling og etablering av nye kurs på tvers av instituttene og rom for å etablere nye programmer eller kurs ved siden av de eksisterende. Det ble samtidig påpekt at dette er ressurskrevende. Flere innspill la vekt på at det er klare muligheter til å åpne eksisterende kurs mer opp for studenter fra begge institutt og dermed effektivisere undervisning og gi rom for nye undervisningstilbud. Andre innspill understreket videre et ønske om å knytte undervisningen tettere på forskningsprosjekt/initiativ/sentre. I den forbindelse er det viktig å påpeke at de eksisterende studieprogrammene på Sampol virker særlig godt tilrettelagt for at forskningsprosjekt kan danne grunnlag for undervisning, i og med at flere emner i dag er direkte knyttet til ulike forskningsprosjekt. Mange av innspillene fra de ansatte pekte på viktigheten av å satse videre på de undervisnings- og forskningstradisjonene som miljøene i Bergen oppfattes å være gode på, og at en sammenslåingsprosess ikke bør resultere i at en bygger ned det eksisterende og særegne ved tilbudet i Bergen.

Studentene er positive til et økt kurstilbud og ønsker seg mer metodekompetanse, samt større fleksibilitet/valgmuligheter. De nevnte flere tema som mulig utvidelse av dagens kursportefølje, eksempelvis politisk filosofi/normativ teori, offentlig rett, samt internasjonale relasjoner. Det ble spesielt fremhevet at de ønsker seg mer metodeundervisning, både på bachelor- og masternivå, og innenfor både kvalitativ og kvantitativ metode.

Fra ansatte både på Admorg og Sampol kom det innspill som pekte på gode forutsetninger for et nytt felles masterprogram innenfor Europastudier. I tillegg kom det inn forslag om en

felles engelskspråklig forskningsmaster med «honors»-profil, rettet mot særlig talentfulle, motiverte og ambisiøse studenter som ønsker å gjøre mer enn det ordinære studieprogrammet legger opp til. Også en del studenter var positive til et engelskspråklig masterprogram, samtidig som noen stilte spørsmål om hvilken status en slik engelsk-språklig master eventuelt ville få vis-à-vis eksisterende tilbud, som i stor grad allerede foregår på engelsk og i hovedsak har engelsk pensum. Et annet forslag var utvikling av et masterprogram i offentlig politikk knyttet til instituttens Etter- og videreutdanningsprogram (EVU).

En styrket ph.d-undervisning: Den klare majoriteten av innspillene til ansatte i kategori B er positive til tettere integrasjon av ph.d-utdanningen ved de to instituttene. Mange er fornøyde med dagens struktur, men så likevel klare fordeler ved mer samarbeid. Mange av innspillene fra denne gruppen etterlyste forbedringer som ikke nødvendigvis krever mer integrasjon, men som blir lettere å adressere ved tettere integrasjon; eksempelvis et økt tilbud av interne ph.d-kurs. Andre innspill fra denne gruppen, som ønske om et større faglig og sosialt miljø, kan være betinget av økt integrasjon eller samarbeid. Flere innspill fra gruppe B påpeker at tettere integrasjon kan føre til et bredere nettverk av forskere og dermed mer utveksling av faglig kompetanse. Også det sosiale miljøet er det mange som trekker frem som en viktig fordel ved tettere samarbeid. I noen av innspillene fra ansatte i både gruppe A og gruppe B ble det tatt til orde for å etablere en felles statsvitenskapelig forskerutdanning, som kunne samle og tilby kurs og andre felles aktiviteter for ph.d-studentene ved begge institutt.

Mange av innspillene fra ph.d-studentene etterlyste flere interne kurs, dvs. kurs som tilbys av instituttene lokalt og som utvikles/gjennomføres av den faste vitenskapelige staben ved de to instituttene. Det ble fremhevet at mer samarbeid om å utvikle og arrangere interne ph.d-kurs vil kunne bidra til bedre ressursutnyttelse. Dersom en ser ph.d-studentene ved de to instituttene samlet, vil det kunne gi flere deltakere på de enkelte kurs og sikre en viss «kritisk» masse av deltakere ved de enkelte kursene. En større intern kursportefølje kan bidra til at flere av ph.d-studentene tar kurs sammen. Dette kan bidra til et felles kunnskapsgrunnlag og kan styrke læring. Deltakelse på flere interne kurs kan i tillegg bidra positivt til det psyko-sosiale miljøet for ph.d-kandidatene, og skape en sterkere «kull-følelse». En langsiktig plan for hvilke kurs som skal holdes vil gi mer forutsigbarhet både for ph.d-studentene og for den faste vitenskapelige staben. Når det gjaldt typer kurs, ønsket ph.d-studentene seg flere *metodekurs*, både i kvalitativ og kvantitativ metode. Det var også et ønske om flere *teorikurs*. Flere etterlyste videre kurs i *pedagogikk*, for å heve kvaliteten på den undervisningen som ph.d-studentene står for. Det var også et ønske om å utvikle og fornye kurset i *vitenskapsteori* og *forskningsetikk*, og å gjøre dette kurset mer relevant for og orientert mot statsvitenskap. I tillegg til dette, ønsker ph.d-studentene svært gjerne egne skrive- og publiseringskurs, samt kurs (eller andre tiltak) som setter søkelys på karriere og karriereutvikling.

Kapittel 4. Forslag til nye organ og tiltak

Basert på innspillene som kom i skriftlige tilbakemeldinger til utvalget og i de ulike møtene med ledelse, stab og studenter ved de to instituttene vil arbeidsutvalget fremheve noen mulige tiltak som kan være interessante å vurdere i ulike modeller for mer samarbeid og

integrasjon. Forslagene gjelder både nye organer, fellestiltak og undervisningstiltak, samt videreutvikling av EVU- porteføljen.

4.1 Forskningsutvalg

Som et sentralt element i etableringen av nye forsknings-, formidlings- og undervisningstiltak, foreslår arbeidsutvalget å etablere et forskningsutvalg. Opprettelsen av et forskningsutvalg vil ha som formål å gi forskergruppeledere og ledere for større forskningsinitiativ og/eller sentre en formalisert rolle når det gjelder forskningsstrategi, intern kommunikasjon, samt diskusjon og koordinering av innspill til ledelsen som gjelder både forskning og undervisning. Et forskningsutvalg vil kunne gi råd om strategiske spørsmål innen forskningsvirksomheten til instituttet og utviklingen av denne, gi råd knyttet til infrastruktur for forskning og forskerutdanning, og bidra til innspill til forskningspolitiske spørsmål nasjonalt så vel som internasjonalt. Det kan videre bistå i utarbeidelse og gjennomføring av strategi- eller handlingsplaner for forskning, forskerrekruttering og utdanning. Utvalget vil også kunne være et viktig forum for erfaringsutveksling i den vitenskapelige staben. Utvalget kan videre eventuelt gi råd i saker som angår prioritering av søknader, fordeling av interne midler, evaluering av forskning og forskningsformidling. Forskningsutvalget er også tenkt å bidra til å styrke forskningskulturen og forskningskvaliteten på instituttet/ene.

Sentralt i forslaget er at et forskningsutvalg skal fungere som et "nav" mellom forskningsgrupper, sentre, store satsninger, ph.d-koordinator og instituttledelsen. Forskningsutvalget er tenkt som en koordinerende enhet for undervisningstiltak på master- og ph.d-nivå der forskningsgruppene/sentrene bidrar inn i den forskningsnære undervisningen, fortrinnsvis i utvikling og drift av ph.d-kurs. Forskningsgruppene og -sentrenes oppgaver i forskningsutvalget kan være knyttet til forskningsaktiviteter som utvikling av prosjekter og søknader, mentorering av postdoktorer, og drift av egen seminarserie (evt. koordinerte serier på tvers av grupper). Det er ønskelig å etablere en vitenskapelig forskningslederstilling til å lede forskningsutvalgets arbeid. Forskningsleder bør inngå i instituttledelsen og arbeidsutvalget foreslår at forskningsleder oppnevnes, sammen med undervisningsleder og evt. ph.d-ansvarlig, av instituttleder. Forskningsleder representerer forskningsgruppene og forskningssentrene i instituttets ledergruppe.

Et mandat for forskningsutvalget som definerer formål, oppgaver, sammensetning og arbeidsmåte bør utvikles av stab og instituttledelse gjennom en deltagende strategisk prosess. Utvalget bør ha regelmessige møter og kan ha ansvar for et sett av (nye) aktiviteter knyttet til forskning og undervisning som beskrives her i avsnittene under.

4.2 Felles faglig seminar

Et felles, regelmessig faglig seminar for vitenskapelig ansatte på tvers av de to statsvitenskapelige instituttene vil kunne være med på å synliggjøre felles og overlappende forskningsinteresser, samt inspirere til faglig diskusjon, utvikling og fornyelse. Et slikt seminar vil kunne etableres uavhengig av integrasjonsmodell.

4.3 En felles statsvitenskapelig forskerutdanning

Etablering av en felles statsvitenskapelig forskerutdanning (eventuelt en forskerskole) vil kunne øke kvaliteten på doktorgradsutdanningen og skape større forutsigbarhet for ph.d-studentene i statsvitenskapelige fag ved UiB. En felles statsvitenskapelig forskerutdanning gir muligheten for å tilby et mer strukturert undervisnings- og seminartilbud for ph.d-studentene. Den kan øke studentenes muligheter til å få tilbakemelding fra erfarne forskere på sine doktorgradsprosjekter på ulike tidspunkt i løpet. Dette kan bidra positivt til gjennomstrømmning og føre til at flere gjennomfører på normert tid. Det kan også tenkes å ha en positiv innvirkning på rekrutteringen av kandidater.

En felles statsvitenskapelig forskerutdanning vil typisk tilby både faste og enkeltvise ph.d-kurs og ulike typer seminar og samlinger. I tillegg til ordinære poenggivende kurs kan en felles statsvitenskapelig forskerutdanning også tilby ulike fagseminarer, opplæring i akademisk skriving og publisering, «kappe-skriving», karriereveiledning, m.m. Den vil kunne styrke opplæringsdelen for ph.d-studentene ved at det tilbys flere kurs, initiert av den faste vitenskapelige staben og i samarbeid med inviterte, internasjonalt anerkjente forskere. Ett forslag fra gruppe B gjaldt etablering av et bedre tilbud for utvikling av pedagogisk kompetanse. For et slikt pedagogikk-kurs er ulike modeller mulig: det kan inngå som en del av pliktarbeidet, det kan gi studiepoeng og uttelling i opplæringsdelen på samme måte som andre ordinære kurs, eller være frivillig.

En statsvitenskapelig forskerutdanning burde ideelt sett ha samlet årlig opptak, noe som krever en stabil masse av nye kandidater. Dette kan være utfordrende å få til, og fordrer at eksternt finansierte prosjekter koordinerer med SV-fakultetet om opptak, samt at universitetet stiller ressurser til disposisjon. Arbeidsutvalget mener at en felles statsvitenskapelig forskerutdanning, som et minimum, bør ha et årlig kandidattilfang av 8-10 nye kandidater. Etablering av en felles forskerutdanning i statsvitenskap ved UiB kan på sikt tenkes å utvides til å bli en nasjonal forskerskole i samarbeid med andre relevante institusjoner i Norge, eventuelt også utvidet til andre nordiske land.

En felles statsvitenskapelig forskerutdanning vil kunne gi bedre oversikt over kurstilbudet og skape større forutsigbarhet for studenter, så vel som ansatte med ønske om å utvikle og gjennomføre ph.d-kurs. Flere kurs og møtepunkter vil også kunne stimulere til økt nasjonal og internasjonal nettverksbygging. Forskerutdanningen kan også være en god møteplass for veiledere, og kan også organisere egne forum og seminar for dem.

En felles statsvitenskapelig forskerutdanning bør ha en vitenskapelig ansatt som leder og en administrativ koordinator. Avhengig av aktivitets- og ambisjonsnivå vil det kunne være behov for å innlemme flere vitenskapelige ansatte og representanter for ph.d-studentene i en styringsgruppe, og dessuten knytte til flere administrative ressurser. Det bør utarbeides nærmere retningslinjer for ansvar og oppgaver knyttet til forskerutdanningen.

4.4 Nytt/nye masterprogram

Et tettere samarbeid kan gi gode muligheter for å etablere et eller flere nye masterprogram. Muligheten for å etablere et nytt masterprogram i Europastudier ble nevnt i flere av innspillene som kom til arbeidsutvalget. Et slikt program kan trekke på faglige ressurser fra begge institutt. Det vil kunne utfylle det eksisterende undervisningstilbudet og tiltrekke flere studenter. Ved UiB finnes det allerede et bachelorprogram i Europastudier, med mulighet for spesialisering i historie eller sammenliknende politikk, som en slik master kan bygge videre på.

En felles engelskspråklig forskningsmaster med «honors»-profil ble også nevnt innspill til arbeidsutvalget. En slik master kan trekke til seg nye og særlig dyktige studenter. Slike honors-program har egne opptakskriterier, og er mer krevende for studentene enn et ordinært studieprogram. Samtidig gis det ofte tettere oppfølging av studentene, for eksempel i form av tettere kontakt med vitenskapelige ansatte og egne mentorer. Studenter ved et honors-program kan også tilbys å ta kurs i den statsvitenskapelige forskerutdanningen. En annen mulighet er at de statsvitenskapelige miljøene i samarbeid utvikler en profesjonsorientert master i offentlig forvaltning og politikk. Dette kan ha utgangspunkt i det nylig etablerte masterprogrammet knyttet til Admorgs EVU-program. Det er særlig interessant å se utviklingen av nye masterprogram i sammenheng med infrastrukturen som er tilgjengelig gjennom DIGSSCORE: Videreutvikling av koordinerte panel – både et forvaltningspanel og et dommerpanel til de eksisterende medborger og politikerpanelene – åpner for nye samarbeidsmuligheter mellom de to statsvitenskapelige miljøene.

4.5 Undervisningsseksjoner

Det faglige ansvaret for disiplinære studieprogram ivaretas av instituttledelsen og programstyrene. Alle studieprogrammer skal ledes av et programstyre/programråd med en programstyreleder. Instituttleder utpeker programstyret og leder av programstyret. Instituttene har i dag også undervisningsutvalg som til dels overlapper med programstyrene. Programrådet har da det faglige ansvaret for et konkret studieprogram, mens undervisningsutvalget har ansvar for helheten i utdanningstilbudet og undervisningen for alle instituttets studieprogram.

I et større institutt med flere studieprogram kan det imidlertid være fornuftig å etablere undervisningsseksjoner orientert rundt ulike fagretninger og fagtradisjoner eller statsvitenskapelige underdisipliner. Slike seksjoner kan ha ansvar for planlegging, gjennomføring og utvikling av undervisningstilbudet innenfor sitt område, både på master- og bachelornivå. Uavhengig av innholdet i disse seksjonene, er det sentrale at hver undervisningsseksjon har et klart avgrenset ansvar for en del av undervisningsporteføljen, og at alle ansatte er knyttet til minst en av seksjonene der de utfører sin undervisningsplikt. De enkelte undervisningsseksjonene og deres ledere kan ha relativt stort ansvar og autonomi i å utvikle og organisere kurstilbud. Lederne for hver seksjon må representeres i det overordnede undervisningsutvalget, som får en koordinerende og kvalitetssikrende funksjon.

Ulike konstellasjoner av seksjoner er mulig. En modell som ivaretar de etablerte tradisjonene ved de to instituttene, vil være å etablere to undervisningsseksjoner, én knyttet til sammenliknende politikk, og én knyttet til organisering, offentlig forvaltning og administrasjon. Metode kan også utgjøre en egen undervisningsseksjon, i og med at denne tematikken helt tydelig går på tvers av de to instituttene. I tillegg til disse tre hovedpilarene kan det videre utvikles nye tematiske seksjoner som enten kommer i tillegg til eller går på tvers av de to etablerte tradisjonene, for eksempel knyttet til globalisering, internasjonal politikk, politisk teori, politikk og rettsvitenskap, osv.

Dersom undervisningsseksjoner etableres, foreslår arbeidsutvalget at lederne for undervisningsseksjonene er representert i programråd/undervisningsutvalg. Undervisningsseksjonene, som sitter nært på konkrete kurs i ulike deler av faget, vil gjøre mye av arbeidet med utvikling og organisering før det tas videre opp i systemet.

4.6 Utvidet og mer integrert metodeundervisning

Begge institutt tilbyr i dag undervisning i kvantitativ og kvalitativ metode på ulike nivå. Kurset MET102 er felles for de to studieprogrammene. Fra studentenes side er det et ønske om mer metodeundervisning, både i kvantitativ og kvalitativ metode. Dette gjelder både på bachelor- og masternivå. Det er muligheter for mer samarbeid og bedre utnytting av ressursene på metode. Dette kan skje i form av etablering av nye og flere felles metodekurs, både på bachelor- og masternivå. Med felles kurskoder eller andre former for administrativt samarbeid for enkeltkurs, er det mulig å samkjøre metodeundervisning og dele på studiepoeng som produseres også dersom de to statsvitenskapelige instituttene ikke slås sammen. Arbeidsutvalget foreslår at dette samarbeidet videreføres og ønsker å påpeke muligheten av et tettere samarbeid med DIGSSCORE (Kjernefasilitet for digital samfunnsvitenskap), som vil kunne gi studentene tilgang ikke bare til relevante data om befolkning og politikk i Norge, men også ressurser i form av faglig ansatte.

Mange fremhever at det er et stort sprang fra MET102 (felles metodekurs i 3. semester) til metodeundervisningen på masternivå, og ønsker seg et større tilbud på metode i løpet av bachelorgraden. Slik bachelor-programmene er lagt opp i dag, er 4. og 5. semester «frigjort» slik at studentene kan ta frie studiepoeng i denne perioden. Her kan det vurderes å legge inn et ekstra, obligatorisk (10 STP) metodekurs, evt. at studentene kan velge å ta dette kurset ett av disse semestrene.

På masternivå er metodeundervisningen lagt opp litt forskjellig. Ved Admorg tar studentene 10 STP kvalitativ metode og vitenskapsteori i 1. semester, 10 STP kvantitativ metode og 10 STP forskningsdesign i 2. semester. På Sampol tar studentene 15 STP multivariat dataanalyse i 1. semester, og 10 STP forskningsdesign og kvalitative metoder i 2. semester. Her kan det være muligheter for å justere slik at de to studieprogrammene har et felles løp, og åpne for at studentene kan velge kurs på tvers av de to studieprogrammene. Eventuelt kan det utvikles felles kurs i kvantitativ og kvalitativ metode.

I neste kapittel vil vi skissere hvordan de nye tiltakene beskrevet her kan inkorporeres i ulike modeller for integrasjon og samarbeid mellom Admorg og Sampol.

Kapittel 5 Modeller for integrasjon

5.1 Modeller for integrasjon – mandatet

Som beskrevet i kapittel 1 har utvalget valgt å foreslå tre modeller, hvorav to skisserer sammenslåing til et felles institutt. De tre modellene varierer i noen grad hva angår styringsstrukturer og aktiviteter som inngår (den såkalte vertikale dimensjonen fra kapittel 2), men skiller seg først og fremst i graden og typene av integrasjon og samarbeid (den såkalte horisontale dimensjonen). Vi har valgt å kalle de tre modellene:

Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt

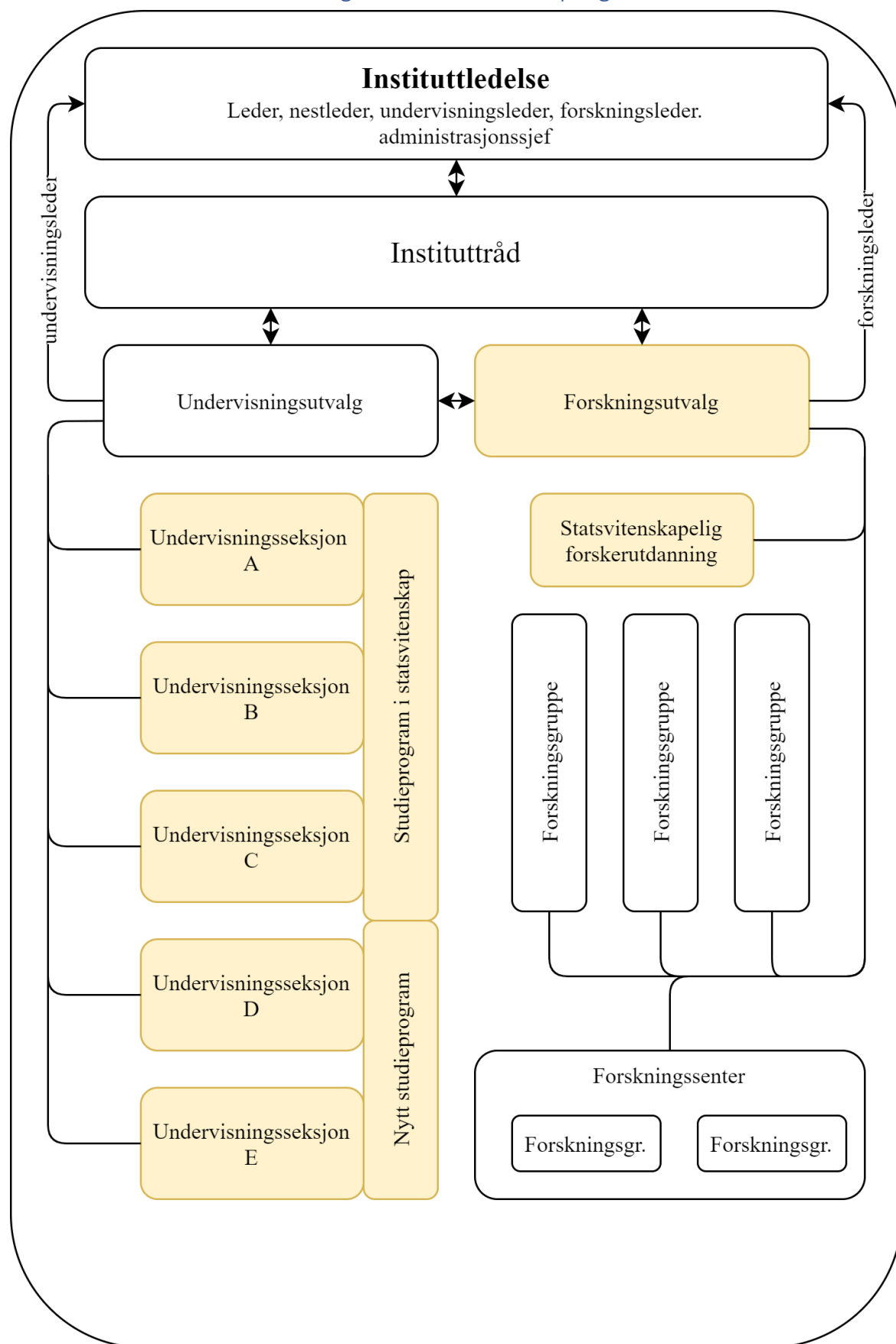
Modell B: «Føderal modell» for sammenslåing

Modell C: Samarbeid uten sammenslåing

I modell A og B skisseres det ett samlet statsvitenskapelig institutt, men de to modellene skiller seg ved at strukturer fra de to eksisterende instituttene beholdes i ulik grad. Modell C er en to-institutt-løsning der det åpnes for mer formalisert samarbeid knyttet til nye undervisningsinitiativ og til forskerutdanningen. De tre modellene tar utgangspunkt i de utfordringene som samarbeid og integrasjon har til formål å løse, samt innspill og forslag til forbedringer som har kommet frem i dialog med ansatte og studenter på begge institutt. Noen løsninger er komplementære; det kan for eksempel være mulig å blande enkelte elementer fra de ulike modellene og lage “mellomløsninger”. Videre vil noen av de ulike tiltakene som foreslås kunne innplasseres i alle modellene, mens andre tiltak kun er mulig innenfor modeller som innebærer formalisert integrasjon.

Vi gir her en overordnet presentasjon av de tre modellene hvor vi redegjør for innhold i og type og grad av integrasjon for sentrale aktiviteter og styringsstrukturer. Figur A-C gir visuelle presentasjoner av modellene, og de nye komponentene som er beskrevet i kapittel 4 er markert i gult. Under hver modell skisseres fordeler og ulemper med modellene i forhold til hverandre og i forhold til mulighetsrom for å implementere de foreslåtte nye aktivitetene og tiltakene.

5.2 Modell A: Full sammenslåing til ett statsvitenskapelig institutt

Figur 5.1: Modell A

Modell A beskriver integrasjon mellom de to eksisterende instituttene hvor både styringsstrukturer og aktivitet trekkes sammen til ett statsvitenskapelig institutt. Det betyr at et nytt institutt opprettes med felles instituttledelse som har ansvar for den daglige driften, samt utvikling av virksomheten med fokus på kjerneoppgavene (forskning, utdanning og formidling). Tilsvarende vil denne modellen også innebefatte en integrasjon mellom de to instituttrådene, dvs. til ett felles instituttråd. I et fullintegreert statsvitenskapelig institutt der eksisterende fag-skiller oppheves, vil det ikke være naturlig å formalisere noen fordelingsnøkkel for nye lederposisjoner basert på gammel struktur. Arbeidsutvalget vil imidlertid anbefale at ledergruppen ved et nytt institutt utvides for å sikre representasjon og formalisert kollegialitet. Konkret foreslår arbeidsutvalget at instituttledelsen utvides med én person (forskningsleder) for å øke sannsynligheten for at ulike grupper er representert i ledelsen. Det er også mulig å tenke seg en utvidelse av instituttets ledergruppe til å også inkludere koordinator av ph.d-utdanningen.

Det er selvsagt mulig å tenke seg at varianter av studieprogrammene som i dag tilbys på de to eksisterende instituttene kan opprettholdes i en slik modell, men med utstrakt bruk av felleskurs, og eventuelt at det komplementeres med nye programmer. Imidlertid åpner denne modellen også opp for full nytenkning av studieprogrammene, for eksempel ved at det opprettes nye bachelor- og mastergrader i ulike statsvitenskapelige tema (politiske teori, internasjonal politikk, globale studier etc).

Gitt størrelsen og den faglige bredden på det nye integrerte instituttet, er det ønskelig å opprette mer spesialiserte undervisningsseksjoner som har ansvar for å utvikle og gjennomføre bestemte kurs, eller bestemte programmer som beskrevet over. Disse seksjonene kan deles inn på ulike måter, f.eks. etter sub-disiplin (sammenliknende politikk, offentlig politikk og administrasjon, politisk teori, metode, osv.) eller tematiske områder (politisk adferd, demokratiske institusjoner, politikk og utvikling, osv.), alt etter hva det nye instituttet bestemmer seg for. Dette åpner opp for nye samarbeidskonstellasjoner på tvers av eksisterende instituttskinner. Det åpner også for en utvidelse av det eksisterende undervisningstilbudet til å dekke andre underdisipliner av statsvitenskapen (som vil kreve nye undervisningsressurser), dersom dette er ønskelig.

Som tidligere beskrevet, foreslår vi at det opprettes et forskningsutvalg som vil være et rådgivende organ overfor instituttrådet og instituttleder i saker som angår forskningssatsninger og -strategi, formidling og koordinering av forskningsrelaterte aktiviteter innad på instituttet. Et slikt utvalg bør bestå av minimum én forskningsleder som utpekes av instituttleder og inngår i instituttledelsen, samt representanter fra forskergruppene og forskningssentre. Det bør også tillegges dedikerte administrative ressurser (f.eks. knyttet til forskningskommunikasjon og søknadsutvikling) som kan bistå dette utvalget og jobbe tett sammen med utvalgets leder.

I et større institutt vil det være behov for et mellomledersjikt med en sterkere formalisering av forskningsgruppeleders rolle og ansvar og det er naturlig at forskningsgruppelederne inngår i det koordinerende forskningsutvalget. Forskningsgruppene vil, som undervisningsseksjonene,

kunne opprettes og organiseres på ulike måter, ettersom hva det nye instituttet finner formålstjenlig. Man kan tenke seg en modell der eksisterende gruppesammensetning i stor grad danner grunnlag for nye grupper, men der det åpnes for at andre ansatte og nyansatte kan melde seg inn i den gruppen de ønsker. Det kan også tenkes at forskningsgruppene settes sammen «fra scratch». Uansett bør forskningsgruppene være åpne for deltakelse fra staben fra begge institutt i dagens struktur. For å sikre at forskningsgruppene springer ut av faglig overlapp og felles interesser, bør omorganisering og eventuell opprettelse av nye forskningsgrupper skje nedenfra. For å stimulere til tettere integrasjon mellom eksisterende miljø og grupper kan det vurderes å insentivere forskningsgruppedannelse gjennom å tilby ekstra midler dersom nye grupper oppfyller visse kriterier om bred representasjon (f.eks. minimum 2 faste vitenskapelige ansatte fra hvert av dagens institutt).

Dagens sentre foreslås innplassert i det nye statsvitenskapelige instituttet. Grunnet stor variasjon i sentrenes funksjon er det ingen felles tilknytningsform som løser alle utfordringer, men en viss strømlinjeforming og klargjøring av spørsmål om deltakelse og representasjon (f.eks. i nye undervisningsseksjoner) vil være mulig i et større institutt der sentrene er direkte innplassert. Det er til en viss grad overlapp mellom forskningssentre, store satsinger og forskergrupper. Det er mulig å tenke at sentrene vil omfatte egne forskningsgrupper og ha aktiviteter og ansvarsområder på linje med andre forskningsgrupper (i tillegg til annen aktivitet). Senterledere bør, på samme måte som forskergruppeledere, være representert i forskningsutvalget. Organisering av forskergrupper og innplassering av sentre bør drøftes og utvikles videre i en strategiprosess på instituttnivå.

Gjennom tettere integrasjon tilrettelegger denne modellen for nye samarbeidsområder som felles statsvitenskapelig forskerutdanning, felles masterprogram (eventuelt et honors-program) og videreutvikling av felles metodeundervisning (organisert fra en egen undervisningsseksjon i metode). Både undervisningsutvalg, forskningsutvalg, forskningssentre og forskningsgrupper i et sammenslått institutt tenkes å bidra aktivt i utviklingen av disse nye komponentene.

5.2.1 Fordeler med modell A

Bredere undervisningstilbud: Ved full sammenslåing og etablering av et statsvitenskapelig institutt kan undervisningstilbudet utvides til å dekke flere felter, innenfor for eksempel felt som internasjonal politikk, politisk teori. Dette er betinget av flere nye stillinger. Dette vil være et viktig supplement til nåværende studietilbud i statsvitenskap ved UiB og kan også tenkes å øke rekrutteringen av nye studenter. Utvikling av kurs og undervisningstiltak vil kunne trekke til seg flere studenter og legge til rette for satsing på nye og innovative kurs og studieprogrammer.

Potensialet for en ressursøkning: Inntil 6 faste vitenskapelige stillinger vil potensielt kunne tilføres et nytt statsvitenskapelig institutt, men dette vil avhenge av at et nytt fakultetsstyre vil videreføre premissene som ble vedtatt av dagens fakultetsstyre i møte 15.12.2020. En ressursøkning vil forenkle realiseringen av flere av forslagene til nyskapinger. Ett stort statsvitenskapelig institutt vil innebære en betydelig satsing på fagmiljøet og vil kunne

resultere i ny og betydelig økt aktivitet både på forsknings- og undervisningssiden. Det vil kunne bidra til at fagmiljøet i Bergen blir sterkere nasjonalt og internasjonalt, og kan bidra til at miljøet stiller sterkere i kampen om eksterne forskningsmidler, både nasjonalt og internasjonalt. Det kan også bety bedre rekruttering, og at vi dermed får flere gode og topp kvalifiserte forskere og undervisere til Bergen. Videre kan det bety økt publisering, et større potensiale for å bygge god infrastruktur for forskning.

Stordriftsfordeler: Et fullintegrert institutt vil kunne gi stordriftsfordeler ved at det til sammen vil innebære færre ledelsesposisjoner samt medlemmer til utvalg og råd som vil kunne frigjøre ressurser til undervisning og andre forskningsleder oppgaver. I et større institutt med flere ansatte blir sårbarheten knyttet til fravær (forskningstermin og annet, uforutsett fravær) lavere. Flere kan dele på undervisningsoppgaver og dermed frigjøre mer tid til forskning og utviklingsarbeid både innenfor forskning og undervisning.

Større gjennomslagskraft: Et styrket statsvitenskapelig institutt vil gi miljøet større mulighet for påvirkning og gjennomslagskraft på UiB, samt bidra til å øke synligheten til statsvitenskapen i Bergen og dermed større mulighet for å kunne påvirke den nasjonale så vel som den europeiske og internasjonale forskningsagendaen.

Profesjonalisering: Et betydelig større institutt vil kreve en større grad av formalisering av lederstruktur og organisering av instituttet for øvrig. Det uformelle sosiale fellesskapet vil fortsatt være viktig, men for å sikre god inkludering av alle ansatte vil en mer formalisert kollegialitet være viktig. En profesjonell organisasjonsstruktur vil også være viktig for å sikre transparens i beslutningsprosesser og deltagelse i instituttets faglige utvikling. Arbeidsutvalget anbefaler at det utarbeides et reglement for instituttet der de ulike organene og lederfunksjonene beskrives for å sikre en formalisert kollegialitet.⁵

Felles forskningsutvalg: I et fullintegrert institutt vil et forskningsutvalg kunne bidra til at de store satsingene integreres inn i organisasjonsstrukturen og således bidra til å styrke hele instituttet. I en slik modell vil ledere av større satsinger og ledere av de ulike forskningsgrupper inngå i et felles forskningsutvalg. Utvalget vil kunne gi råd til instituttledelsen i forskningsstrategiske spørsmål, samt foreslå og iverksette forskningsaktiviteter. Et større, felles forskningsutvalg vil fungere bedre og i større grad evne å inkorporere forskningssentrene. I tillegg vil et forskningsutvalg på et integrert institutt kunne koordinere satsninger på tvers av fagmiljøene i de to instituttene som ikke er del av sentre.

Bedre tilrettelagt for prosjektutvikling: Et sammenslått og fullintegrert statsvitenskapelig institutt vil være et institutt med rom for større og mer omfattende forskergrupper med bedre mulighet for å legge til rette for prosjektutvikling både i og på tvers av forskergrupper. Et

⁵ Som et eksempel, se Infomedias formaliserte ledelsesstruktur: <https://www.uib.no/infomedia/40022/instituttets-reglement#-sect-12-stabsm-tet>

forskningsutvalg vil kunne være et viktig virkemiddel for å få dette til.

Bred rekruttering: Et større institutt, med åpning for å rekruttere bredt innen statsvitenskap i åpne utlysninger vil kunne åpne for å rekruttere de beste forskerne, uavhengig av fagfelt, og lede til høy kvalitet på rekruttering, mer publisering og eksternfinansiering, og evt. oppblomstring av nye fagmiljø på sikt etter hvert som også faget utvikler seg internasjonalt. Én viktig mekanisme som lenker brede utlysninger til gode rekrutteringer, er at brede utlysninger typisk sikrer en langt større søkermengde, og ikke bare fra ulike underdisipliner av faget men også fra søkere som jobber i skjæringsflaten mellom ulike underdisipliner. Åpne utlysninger innen «statsvitenskap» åpne for muligheten til å rekruttere ledende forskere i ulike felt, dersom de skulle søke, uten å risikere rekruttering av forskere og undervisere av lavere kvalitet på nye felt.

Flere masterprogram: En felles ledelse vil kunne gjøre det enklere å prioritere nye mulige masterprogram i porteføljen. Master innen Europastudier, og et honors-program, samt en profesjonsorientert master i offentlig forvaltning og politikk har vært foreslått. Tilhørigheten for studentene vil også være tydeligere når programmet utgår av et institutt. Det vil også kunne gi bedre oversikt og styring av undervisningsressursene enn om det er to besluttede enheter som må koordinere opprettelse og drift av et nytt program.

En større ph.d-gruppe: Et større antall ph.d studenter vil gi bedre muligheter til en fellesstatsvitenskapelig forskerutdanning /forskarskole med et utvidet tilbud av ph.d-kurs.

5.2.2 Ulemper med modell A

Spredning i forskningsfeltet: Et argument mot et fullintegrert sammenslått statsvitenskapelig institutt, hvis det innebærer å dekke flere fagfelt (eksempelvis politisk teori og internasjonale relasjoner) enn det som er tilfelle på de to instituttene i dag, kan være at forskningen blir for spredt: instituttet trenger minst én som dekker eksempelvis internasjonale relasjoner, minst én som dekker offentlig administrasjon, minst én som dekker politisk filosofi, etc. Et alternativ til dette er å fokusere ressursene på større og mer spesialiserte forskergrupper som dekker færre felt. Dette kan være viktig i kampen om internasjonale eksternfinansierte prosjekter, altså å satse på sterke og spesialiserte miljøer, med forskere som jobber i forskningsfronten. Bred rekruttering, nevnt som et pluss i avsnittet over, kan også bli en utfordring: Det kan være vanskelig å rekruttere ledende forskere til et felt, for eksempel internasjonale relasjoner, dersom det etableres fra grunnen av.

Undervisning: En mulig utfordring ved fullintegrert sammenslått statsvitenskapelig institutt, igjen hvis det innebærer å dekke flere fagfelt, er at man, over tid, mister den spesialiseringen instituttene i dag er kjent for. Over nevnte vi at det kan være fordelaktig for studentene med et bredere tilbud av kurs, men dette kan også være negativt hvis de nye feltene som dekkes er av lavere kvalitet siden de må etableres fra grunnen av; det kan være problematisk i konkurranse med mer veletablerte statsvitenskapelige institutt.

Større avstand og mer byråkrati: En betydelig større ansattgruppe vil kunne føre til større avstand mellom ansatte og ledelsen og til større avstand mellom de ulike ansattgruppene (faste og midlertidige ansatte). Et stort institutt vil kreve en mer profesjonell og formalisert lederstruktur og en større administrasjon, noe som vil kunne føre til mer byråkrati og at man får et mindre personlig forhold til instituttet og kollegaer. Man kan miste den "eierskapsfølelsen" mange føler når de jobber ved et mindre institutt. Dette kan påvirke innsatsnivå og «entreprenørskap» negativt. Det kan argumenteres for at innenfor et mindre institutt vil tilgangen til ledelse være enklere, og at større akademiske organisasjoner i større grad er preget av kollektive handlingsproblemer, mer upersonlige og isolerende arbeidsmiljøer.

Etablert merkevare forsvinner: En fullintegrering kan også føre til at merkevarene «Sampol» og «Admorg» forsvinner. Begge institutt oppleves å ha et godt rykte internasjonalt innenfor sine spesialområder. Dersom instituttene slås sammen kan det muligens ta tid å bygge opp et nytt renommé for statsvitenskapen i Bergen.

Det unike: Fra ansatte ved Sampol har det kommet innspill på at Universitetet i Bergen er den eneste utdanningsinstitusjonen i Norge som har et institutt for sammenliknende politikk, og at dette instituttet, med dets tradisjoner, kan tilby studenter, beslutningstakere, media og offentligheten forskingskompetanse som har en klar, tydelig og fokusert profil. Det samme gjelder Admorg. Denne distinkte forsknings- og undervisningsprofilen vil forsvinne ved opprettelsen av et sammenslått statsvitenskapelig institutt.

Omstillingskostnader: Et fullt integrert institutt vil innebære betydelige endringer i instituttstrukturen og i de faglige prioriteringene for både Sampol- og Admorg-miljøet. En så kraftig omorganisering vil ha store omstillingskostnader for personalet og vil kunne være utfordrende for arbeidsmiljøet i tiden fremover. De to instituttene har i dag et begrenset samarbeid og har ulike kulturer og identiteter, som kan skape utfordringer i et sammenslått institutt.

Integrering av studieprogrammene: En integrering av de eksisterende studieprogrammene på de to instituttene til et felles studieprogram vil være både en vitenskapelig og en administrativt krevende prosess som vil måtte ta tid. Overgangsordninger vil kunne gjøre det vanskelig å bygge ny identitet samtidig som de gamle merkevarene Sampol og Admorg eksisterer. Dette vil i en overgangsfase kunne gjøre studietilbudet uoversiktlig og vanskeligere å orientere seg for studentene.

Figur 5.2: Modell B

Modell B beskriver integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene hvor styringsstrukturer trekkes sammen til et statsvitenskapelig institutt, men hvor enkelte aktiviteter forblir innenfor strukturer som reflekterer dagens to institutter. Det betyr at et nytt institutt opprettes med felles instituttledelse og instituttråd. I tillegg vil det opprettes et felles undervisningsutvalg og forskningsutvalg på lik linje med Modell A.

I en slik modell med delvis integrasjon, hvor tunge elementer fra de eksisterende instituttene beholdes selv under et nytt institutt, vil det være viktig å sikre representasjon fra begge de eksisterende instituttene, også på noe lengre sikt. Dette kan løses ved eksplisitte fordelingsnøkler som sikrer minimumsrepresentasjon fra begge tidligere institutter i både instituttledelse, instituttråd, forskningsutvalg og undervisningsutvalg. For å ta et konkret eksempel, kan det stilles krav om at nestleder og leder må være fra hvert av de to tidligere instituttene.

Også i denne modellen foreslår vi at det opprettes undervisningsseksjoner som har ansvar for å gjennomføre undervisningen på studieprogrammene. Seksjonene kan organiseres slik at de ivaretar de to fagtradisjonene ved dagens to institutter med ansvar for undervisning for dagens tilbudte studieprogrammer. Det er imidlertid grunn til å tro at det vil være overlapp i fagkompetansen til de ansatte på de to fagtradisjonene. For å sikre best mulig utnyttelse av undervisningsressursene vil derfor kunne være en fordel om det åpnes opp for at ansatte kan velge sin seksjon på tvers av de to fagtradisjonene. Dette vil også bidra til økt integrasjon og nye samarbeidsformer. Hver av undervisningsseksjonene vil ha en leder med ansvar for organisering og koordinering av kurstilbud i samråd med undervisningsleder og undervisningsutvalget. Undervisningsleder utpekes av instituttleder og inngår i instituttledelsen.

Et skille mellom Modell A og B er at i Modell B bevares studieprogrammene i sin nåværende form. Både på bachelor og master-nivå vil det tilbys studieprogram i administrasjon og organisasjonsvitenskap, sammenliknende politikk og europastudier. Det er naturlig å tenke at undervisningsseksjonene har høy grad av autonomi. Likevel vil faglig overlapp kunne fanges opp i et felles undervisningsutvalg som kan ta stilling til om det bør opprettes felles emner og generelt koordinere undervisningen i de individuelle programmene innenfor et nytt statsvitenskapelig institutt. Det kan tenkes at utvikling av nye kurs som går på tvers av undervisningsseksjonene kan insentiveres på ulike måter, for eksempel gjennom ekstra uttelling i undervisningsregnskapet.

Det vil også i Modell B kunne opprettes en egen undervisningsseksjon for metode. Dette kan kombineres med mulighet for dobbelt medlemskap, som tilsier at en ansatt f.eks. både kan være med i Admorg undervisningsseksjonen og i metodeseksjonen. Sentre og forskningsgrupper vil i mer eller mindre grad kunne bestå i den formen de i dag har, men forskningssentrene vil også i denne modellen plasseres inn under en ny felles instituttledelse. Ansatte ved sentrene med undervisningsplikt bør (som andre ansatte) selv kunne velge hvilken undervisningsseksjon de ønsker tilhøre.

Også i denne modellen vil et forskningsutvalg kunne sikre koordinering av forskningsaktiviteter og fremme nye initiativ som beskrevet i kap 4 og i Modell A. Forskningsgruppelederne vil, som senterlederne, være representert i et felles forskningsutvalg. Forskningsutvalgets oppgaver, ledelse og tilknytning til andre styringsstrukturer (f.eks. at utvalgets leder også sitter i instituttledelsen) er for øvrig som beskrevet under Modell A. Man kan tenke seg at eksisterende forskningsgrupper bevares, men det vil være naturlig at ansatte ved eget ønske kan bli medlem av forskningsgrupper uavhengig av tidligere institutt-tilhørighet. Det kan åpnes opp for at ansatte, etter eget ønske, kan delta i flere forskergrupper. Det bør også kunne insentiveres til dannelsen av nye forskergrupper som sikrer noe mer «horisontal integrasjon» mellom ansatte ved de tidligere instituttene, for eksempel ved at forskergrupper med en viss representasjon fra begge tidligere institutter tildeles ekstra midler. Ellers er forskergruppenes ansvarsområder og oppgaver relativt like som de beskrevet for Modell A, med mulighet for seminarserier, mentorering av postdocer, og utvikling av ph.d kurs. Sentrene kan anses å være egne forskergrupper.

5.3.1 Fordeler modell B

Potensiale for en ressursøkning: Modell B vil under samme forutsetninger som i modell A potensielt kunne utløse inntil 6 nye faste vitenskapelige stillinger og gi et ressursmessig løft til det statsvitenskapelige miljøet i Bergen. Dette vil kunne gi tilsvarende positive virkninger som skissert i modell A.

Bevarer dagens spesialisering og etablerte merkevare: Med en felles adresse og felles ledelse vil det ligge godt til rette for et tettere samarbeid, men samtidig kan dagens spesialisering innen statsvitenskap (Sampol og Admorg) videreføres og identiteten og merkevaren for de to fagtradisjonene bevares. Samtidig som nye studenter enklere vil kunne identifisere statsvitenskapen ved UiB, vil de samtidig kunne forholde seg til de etablerte studieprogrammene og deres spesialiseringer. Når de samles i ett institutt, vil det også være enklere å trekke på veiledning- og undervisningsressurser på tvers av studieprogrammene, og undervisning og veiledning vil kunne være mer robust ved uforutsett fravær, forskningstermin og lignende.

Autonomi: Instituttet har autonomi til å forme seg selv i fremtiden. Det vil være opp til instituttet selv hvorvidt man ønsker en enda tettere integrasjon mellom disiplinene og hvor langt man vil gå i å satse på felles tiltak på senere tidspunkt.

Nye tiltak over tid: Arbeidsutvalgets forslag til nye tiltak som felles seminarrekke og et forskningsutvalg lar seg også implementeres i denne modellen. En slik modell gir et godt potensial for å utvikle noe nytt, men i et tempo som instituttet selv velger. Man vil kunne unngå de største omstillingsutfordringene ved at store deler av dagens organisering kan videreføres, med mulighet for innfasing av integrerende tiltak over tid dersom det er ønskelig.

Nytt masterprogram: På samme måte som for Modell A vil en felles ledelse kunne gjøre det

enkler å prioritere nye mulige masterprogram. Master innen Europastudier, et honors-program samt en mer profesjonsorientert master i offentlig forvaltning og politikk har vært foreslått.

Nytt metodeemne på masternivå: Likeledes vil det være fullt mulig å få på plass fellesemner (som metode på masternivå), som begge masterprogrammene vil kunne dra nytte av selv om de ikke integreres til et felles masterprogram i statsvitenskap

Bedre grunnlag for å opprette en felles statsvitenskapelig forskerutdanning: Et større og tydeligere statsvitenskapelig institutt vil kunne gi et bedre grunnlag for å opprette en felles statsvitenskapelig forskerutdanning /forskerskole gjennom økt synliggjøring, slagkraft og bedre rekruttering.

5.3.2 Ulemper med modell B

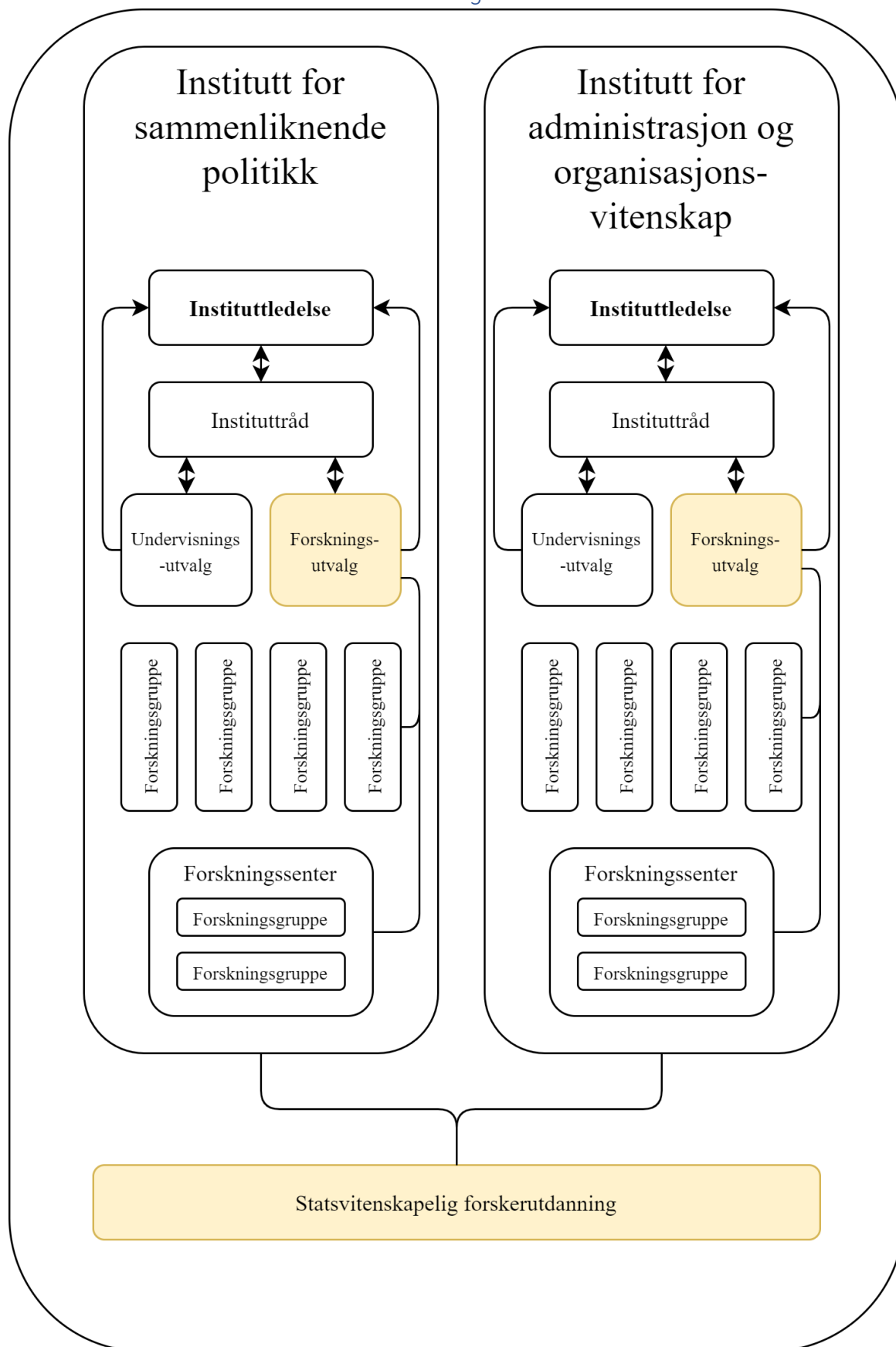
Mindre effektiv drift: Driften av det nye instituttet kan bli mindre effektivt dersom man kun får en felles overbygning, mens de to instituttene videreføres med sine egne kulturer.

Fare for segmentering og ressurskamp: Det vil også innebære en fare for segmentering innad på instituttet, og dermed muligheter for et høyere konfliktnivå i ledelsen med ressurskamper mellom de etablerte fagmiljøene. Dette kan igjen påvirke nyutvikling negativt; de to instituttene verner om sine egne ressurser/programmer og segmentering vanskeliggjør fellesprosjekter.

Tradisjoner kan hindre nyvinning: Ved å ta utgangspunkt i de to etablerte fagtradisjonene vil det kunne være mer krevende å komme frem til en felles visjon for instituttet. Fastlåste tradisjoner vil kunne gjøre det vanskeligere å utnytte nyvinningspotensialet i et sammenslått institutt både i forhold til rekruttering, forskning og undervisning. For eksempel vil en slik løsning kreve at nyansatte innplasseres i undervisningsseksjoner/forskergrupper som «tilhører» de gamle instituttene.

Ellers deler Modell B noen av de samme innvendingen som kan rettes mot Modell A. Dette er fortsatt et sammenslått institutt, og merkevaren «Sampol» og «Admorg» kan bli svekket, selv om studieprogrammer og undervisningsseksjoner består. Videre vil omstillingskostnadene for personalet ved Modell B også potensielt være store, og arbeidsmiljøet vil kunne påvirkes negativt i tiden fremover. Utfordringer som større avstand mellom ansatte og ledelsen vil fortsatt være gjeldende, og ansatte vil kunne oppleve å få et mindre nært forhold til instituttet. Generelt er det en også en fare for at noen av fordelene ved et fullintegrert statsvitenskapelig institutt forsvinner, dersom ett institutt kombineres med intern segmentering.

5.4 Modell C: Samarbeid uten sammenslåing

Figur 5.3: Modell C

Modell C beskriver integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene hvor både styringsstrukturer og aktivitet i stor grad videreføres gjennom dagens instituttstruktur. I denne modellen vil det derfor være begrenset integrasjon mellom instituttene, men det forespeiles likevel at økt samarbeid kan forekomme på noen områder, spesielt gjennom foreslåtte nye komponenter som statsvitenskapelig ph.d-program, felles masterprogram, metodeundervisning og felles statsvitenskapelig seminar.

I denne modellen foreslår arbeidsutvalget at det opprettes forskningsutvalg på de respektive instituttene, med representasjon fra forskningsgruppeledere og fra eventuelle sentre direkte integrert i instituttet. Sentrene kan i denne modellen forbli tilknyttet instituttene i mer eller mindre samme form som i dag, eller det kan finnes nye integrasjonsformer som knytter de ulike sentrene til ett av de to instituttene.

Hva angår komponentene med samarbeid, er det et generelt poeng at det må utvikles klare og konkrete organisasjonsformer, for eksempel felles råd med representasjon fra begge institutt, for hver enkelt aktivitet, der relevante representanter for begge institutter inngår. Det må også forhandles frem en klar plan for finansiering og ansvar av drift for de ulike aktivitetene. Dette kan for eksempel være at aktiviteter som felles statsvitenskapelig forskerutdanning eller fellesseminar delfinansieres fra begge instituttene med lik kostnadsandel og at en representant fra hvert institutt samarbeider om den daglige driften av aktiviteten. Hva angår beslutningsmyndighet i en slik samarbeidsmodell, er det viktig at representantene for de ulike instituttene har delegert beslutningsmyndighet, og man kan tenke seg at relevante ledere for de to instituttene (f.eks. undervisningsledere i råd som angår ny MA) involveres. Det må også utvikles klare kjøreregler på hvordan tunge beslutninger som angår begge instituttene må tas – for eksempel om grunnleggende endringer i forskerutdanningen må vedtas i begge instituttråd eller av begge ledelser.

Dersom det etableres nye felles masterprogram vil det være naturlig at det opprettes et programråd for studieprogrammet som har representanter fra begge instituttene. Tilsvarende bør det være representanter fra begge institutt som koordinerer felles metodeundervisning. Videre kan det tenkes at likt antall medlemmer fra hvert institutts forskningsutvalg bør sitte i rådene for forskerutdanningen samt i rådet som koordinerer fellesseminar. Nøyaktig organisasjonsstruktur og plan for deling av finansiering og drift bør foreligge før aktivitetene starter opp. Hvis disse forutsetningene er på plass kan de nevnte aktivitetene (felles statsvitenskapelig forskerutdanning, fellesseminar, felles metodeundervisning, felles MA) forespeiles å ha en høy grad av samarbeid og være reelle fellesarenaer også i en situasjon med to institutter.

Selv om denne modellen, på lik linje som Modell B, viderefører de ulike studieprogrammene, vil det også her være rom for å se etter samarbeid i opprettelsen av nye emner. Som for Modell B, vil det være åpning for å ha fellesemner som kan brukes i begge institutters MA eller BA programmer (slik og tilfellet vil være for felles metodekurs). Det kan også, lignende i Modell B, tenkes at utvikling av nye kurs som går på tvers av instituttene kan insentiveres, for

eksempel gjennom ekstra uttelling i undervisningsregnskapene for slike kurs. Denne typen insentiver er imidlertid noe begge institutter må enes om og samkjøre.

5.4.1 Fordeler med modell C

Mindre omstillingskostnader: I Modell C opprettholdes Sampol og Admorg som egne institutt som i dag. Man vil da unngå omstillingskostnader knyttet til motstanden mot sammenslåingen og det å bygge et nytt institutt. Med denne modellen vil størrelsen på instituttene være på et nivå som gjør at dagens styringsmodell kan opprettholdes og nærheten til ledelsen vil være som i dag. Imidlertid vil de nye tiltakene som er foreslått innebære noen omstillingskostnader.

Viderefører områder som fungerer godt: Både Sampol og Admorg har hatt god vekst i den eksternt finansierte prosjektporteføljen de siste årene og det har også vært en positiv utvikling på utdanningsfeltet. Ved å opprettholde dagens instituttstruktur videreføres to institutt som på mange områder fungerer godt i dag.

Fokus på etablert fagfelt: Hvert institutt viderefører fokuset på sin spesialisering. Det å bygge videre på et etablert fagfelt som man allerede er sterk på kan være positivt for både forskning og utdanningsfeltet.

Mulighet for samarbeid på tvers av instituttene: En del av arbeidsutvalgets forslag til nye aktiviteter vil kunne gjennomføres i en slik to-institutt modell. En felles forskerutdanning for statsvitenskapen vil kunne implementere, dersom begge instituttene ønsker dette. Det vil også være mulig å få til et felles initiativ om et nytt masterprogram, og samarbeid om metodeundervisning kan også utvides dersom begge instituttene ser seg tjent med det. Instituttene kan også bli enig om en felles seminarserie, slik man også har erfaring med fra tidligere med andre institutt.

5.4.2 Ulemper med modell C

Manglende nyvinning: Ved å opprettholde dagens situasjon med to statsvitenskapelige institutt øker faren for faglig sementering og manglende nyvinning og evne til videreutvikling av statsvitenskapelig forskning i Bergen. Det vil videre være vanskeligere å imøtegå forskningsbehov knyttet til store samfunnsendringer og samfunnsutfordringer som er knyttet til nye faglige satsinger/prioriteringer på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Ikke tilførsel av ekstra ressurser: Instituttene går glipp av ekstra ressurser som potensielt utløses ved en sammenslåing og ved at stordriftsfordeler kan frigjøre ressurser til nye tiltak. Selv om det vil være mulig for de to instituttene å samarbeide om en felles statsvitenskapelig forskerutdanning, nytt felles masterprogram, felles seminarrekke, felles og styrket metodeundervisning etc, kan dette være krevende å få til uten tilførsel av nye stillinger og øvrige ressurser.

Koordineringskostnader: Det vil være en del koordineringskostnader ved å få til nye tiltak på tvers av to institutt med hver sin ledelsesstruktur, og det vil kreve prioriteringer fra begge institutt. Nye aktiviteter uten ekstra ressurstilførsel vil øke arbeidsbyrden hos staben og det må finnes «ildsjeler» innenfor eksisterende stab for å få til et samarbeid om nye aktiviteter.

Større usikkerhet og mer sårbarhet: Dersom man ikke lykkes med å styrke statsvitenskapen i Bergen i konkurransen mot fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt, vil den fremtidige ressursituasjonen kunne bli mer krevende. Med økt konkurranse om studentene, bl.a. pga. lavere ungdomskull kan man ikke forvente at veksten på bachelorprogrammene fortsetter. I tillegg legges det fra nasjonalt hold opp til at en stadig større andel av forskningsmidlene må komme fra eksterne finansieringskilder. Små enheter bærer en større risiko dersom man opplever manglende tilslag på prosjekter og nedgang i studentproduksjonen. Det vil gi en mer usikker økonomisk situasjon med større sårbarhet både i forhold til personalsituasjon og i undervisningstilbud.

Vanskelig å få til felles forskningsstrategisk satsing – mindre gjennomslagskraft:

Et felles forskningsutvalg for de statsvitenskapelige instituttene vil ikke være mulig denne modellen med to instituttledelser. Det vil være vanskelig å bygge opp en felles forskningsstrategisk satsing innenfor statsvitenskapen, der to mindre institutt vil sannsynligvis ha mindre gjennomslagskraft enn ett større institutt.

Kapittel 6. Refleksjoner om videre prosess

Arbeidsutvalget har med utgangspunkt i mandatet fra fakultetsstyret foretatt en kartlegging av undervisning, forskerutdanning, forskerrekruttering og forskning, samt pekt på nye muligheter ved mer integrasjon og samarbeid mellom de to statsvitenskapelige instituttene.

Basert på skriftlige innspill og dialog med studenter, vitenskapelige ansatte, og ledelsen ved de to instituttene, har arbeidsutvalget i rapporten beskrevet ulike tiltak og aktiviteter som vi mener kan styrke den statsvitenskapelige forskningen og undervisningen ved UiB.

Et sentralt premiss for arbeidet vårt har vært å skape felles møtearenaer for studenter og ansatte som tilrettela for en åpen, inkluderende og dialogbasert prosess. Dette har samlet sett gitt oss et bredt kunnskapsgrunnlag for fruktbare diskusjoner om alternative modeller som hensyntar ulike interesser på de to instituttene. Innad i arbeidsutvalget har arbeidet og dialogen vært nysgjerrighetsdrevet og med fokus på konkrete tiltak og organisasjonsformer som kan styrke den statsvitenskapelige forskningen ved UiB.

Arbeidsutvalget har valgt å presentere tre ulike modeller for samarbeid og integrasjon, der to innbefatter et felles statsvitenskapelig institutt mens en modell foreslår samarbeidstiltak som kan etableres i nåværende instituttstruktur med to statsvitenskapelige institutt. Vi har utarbeidet forslag til modeller med ulik grad av samarbeid og integrasjon og presentert fordeler og ulemper ved de ulike modellene. Som utvalg har vi valgt å ikke anbefale én

modell fremfor en annen, men heller belyst relative styrker og svakheter, samt muligheter og begrensninger, i forslagene. Vi fremhever også at elementer fra flere av de tre modellene kan tilpasses og kombineres i ulike hybridløsninger.

Det vil kreve ressurser å få fullt utnyttet potensialet som ligger i de ulike tiltakene. Utvalget har i beskrivelse av tiltak og de ulike modellene vist til ressursbehov, men har i liten grad konkretisert ressursbehovet da dette vil kreve mer tid og ressursbehovet vil også være avhengig av hvilken modell man velger.

Det følger av arbeidsmiljøloven (§3-1) at alle planlagte endringer som påvirker arbeidsmiljøet i betydelig grad skal konsekvensvurderes (risikovurderes) med hensyn til arbeidstakernes arbeidsmiljø. Ansvar for en eventuell risikovurdering tilligger arbeidsgiver. Utvalget oppfatter at det ligger utenfor dets mandat å ta stilling til om en omorganisering av de to instituttene skal skje, og på hvilken måte. Dette beslutes i fakultetsstyret. Fakultetet må derfor vurdere om og når en konsekvensvurdering skal igangsettes.

I arbeidet med modeller for integrasjon og samarbeid har vi lagt vekt på at økt integrasjon og samarbeid om nye forsknings og undervisningsinitiativ bør inkludere et fokus på kollegialitet i beslutningsprosesser, et vitalt fagmiljø preget av mye aktivitet og diskusjon, profesjonaliserte støttefunksjoner for ulike typer forskningsaktivitet, strukturer som forebygger konflikt, men samtidig kan fatte beslutninger ved uenighet.

Avslutningsvis vil vi påpeke at langvarige omstillingsprosesser også kan føre til langvarige spenninger mellom de integrerte enhetene (og kulturene). Når fakultetsstyret skal beslutte videre prosess er det derfor viktig å helhetlig vurdere tidsaspektet både med hensyn til implikasjoner på kort og lang sikt. Dersom en velger å gjennomføre en omstruktureringsprosess bør det grundig vurderes og beskrives ulike tidsmessige forhold, som for eksempel prøveperioder med påfølgende muligheter for å vurdere behovet for revisjoner etter prøveperioden. En eventuell omstillingsprosess bør også ha en tydelig fremdriftsplan for å sikre forutsigbarhet for både ansatte og studenter.

Appendiks

Appendiks I – Invitasjon til innspill

Integrasjon mellom Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap

Kartlegging-Dialog-Modeller

Arbeidet for integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene er tenkt i tre interaktive faser.

1. *Kartlegging, fakta, skriftlige innspill*
2. *Dialog om resultatene av kartleggingen*
3. *Forslag til ulike modeller for integrasjon mellom de to statsvitenskapelige instituttene i Bergen*

Statusrapport for arbeidet så langt og skissen for videre arbeid finner dere vedlagt.

Hoveddelen av kartleggingen vil foregå fram til medio mars, men arbeidsgruppen vil initiere ulike møteplasser for ide- og informasjonsutveksling gjennom hele perioden frem til 15.mai. Arbeidet med de ulike modellene for integrasjon vil i stor grad være basert på innspillene fra studenter og stab. Dette arbeide vil derfor naturlig nok være konsentrert til siste halvdel april og begynnelsen av mai.

Nå inviterer vi **deg** til å komme med korte innspill til arbeidsgruppens arbeid. Vi ønsker at du tar utgangspunkt i temaene og spørsmålene under. Vi understreker at innspillene ikke skal være bearbejdede tekster, men ha form av kort notat på rundt 1-2 sider. Send bidraget ditt til arbeidsgruppens sekretær, Wenche Førre: Wenche.Forre@uib.no innen **fredag 26 februar**. Innspillet kan selvsagt være på engelsk eller norsk.

Alle som har undervisningsansvar i stillingen sin inviteres til å besvare følgende to spørsmål om undervisning:

- Beskrive to kurs du ønsker å undervise i! Det kan være allerede eksisterende kurs, kurs du mener er sentrale innenfor faget/disiplinen, kurs som du selv allerede underviser, eller helt nye kurs.
- Kjenner du til kurs på naboinstituttet som du eventuelt kunne tenke deg å samarbeide om eller videreutvikle?

Alle som har forskningstid i stillingen sin inviteres til å besvare følgende spørsmål:

- Beskriv din egen forskning: Hva har vært dine viktigste forskningsområder de siste 5 årene, og hvor vil du være i et 5-års perspektiv?

Alle som har erfaring fra prosjektledelse/forskningsledelse inviteres til å besvare følgende spørsmål:

- Ut i fra egne erfaringer, kan du beskrive utviklingsmuligheter/forbedringspotensiale knyttet til 1) faglig støtte og organisering av forskningsledelse, 2. administrativ støtte til forskning og forskningsformidling Er det noe du synes fungerer spesielt bra og som bør beholdes også ved en eventuell integrasjon mellom de to instituttene?
- Hvis du har ledet et eksternt finansiert prosjekt, har dette prosjektet dannet grunnlag for undervisning? På hvilke nivå (ph.d, master etc).
- Hvordan ønsker du at forskningsprogrammet eller prosjektet ditt skal integreres i undervisningen (vil du prioritere bestemte nivå, kurs, veiledning)

Særlig til ph.d og post-doc kandidater, men også gjerne alle med veiledningskompetanse:

- Hvilke erfaringer har du gjort deg og hvilke mulige forbedringer ser du når det gjelder:
- forskerutdanning
- karriereutvikling og -veier
- undervisning/pliktarbeid/andre overførbare erfaringer?
- Hvordan vil et evt tettere samarbeid mellom de to instituttene kunne styrke forskerutdanningen?
- Er det noen spesielle kurs, eller kvalifiseringsløp du kunne tenke deg, og kan en tettere integrasjon mellom de to instituttene kunne bidra til det? Hvordan?
- Ser du noen ulemper for deg og din utdanning ved tettere integrasjon?

Integration between Department of Comparative Politics and Department of Administration and Organization Theory

Mapping – Dialogue-Models

The work on the integration between the two political science departments is thought of in three interactive phases.

1. *Mapping, facts, written input*
2. *Dialogue around the results of the mapping process*
3. *Proposals for different models of integration between the two political science departments in Bergen*

The status report describing the work so far as, well as the outline of the work ahead can be found attached (in Norwegian only).

The main part of the mapping process will take place until mid-March, but the working group will initiate different meeting places for the exchange of ideas and information throughout the whole period, until 15th May. The process of developing the different integration models will to a large part be based on the inputs from students and staff. This task will therefore be concentrated around the latter half of April and early May.

At this point, we are inviting **you** to contribute with short input documents to the working group. Please use the topics and questions below as points of departure. We would like to emphasise that the input should not necessarily be *fully processed* texts but be in the form of short notes of 1-2 pages. Please send your contribution to the group's secretary Wenche Førre:

Wenche.forre@uib.no no later than **Friday 26th February**.

The notes can be in either English or Norwegian.

Anyone with teaching responsibilities included in their position is invited to answer the following two questions regarding teaching:

- Describe two courses that you would like to teach! This can be courses that already exists, courses that you believe to be central within the subject/discipline, courses you already teach, or brand-new courses.
- Are you familiar with any courses at the neighbouring department that you could perhaps consider cooperating on or develop further?

Anyone with research time included in their position is invited to answer the following question:

- Describe your own research: what have been your most important research areas over the last five years, and where do you see yourself in a five-year perspective?

Anyone with experience in project management/research management is invited to answer the following questions:

- Based on your own experience, can you describe the potential for development/improvement related to 1) scientific support and organisation of research management; 2) administrative support for research and research communication.
Is there anything that you think is functioning particularly well today and that should be kept, also in the event of a possible integration of the two departments?
- If you have led an externally financed project, has this project formed the basis for specific teaching? On what level (Ph.d, master etc.)
- How would you like for your research programme or project to be integrated in the teaching (would you give priority to specific levels, courses, supervision)?

Especially for Ph.d and PostDoc-candidates, but also for others with supervision competence:

- Which experiences have you made and what potential points of improvements do you see when it comes to:
 - o Researcher education (*forskerutdanning*)
 - o Career developments and -paths
 - o Teaching/duty work/other transferrable experiences
- How can a potentially closer collaboration between the two departments strengthen the researcher education?
- Are there any particular courses, or training/qualification tracks that you would like to see, and could a closer integration between the departments contribute to this? How?
- Do you see any disadvantages for you and your education that can be caused by a closer integration.

Appendiks II – Oppsummering av innspillene fra ansatte og studenter ved admorg og sampol.

I Oppsummering av innspill til undervisning

15.04.2021

Nedenfor følger først en sammenstilling av innspill fra stabene ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap og Institutt for sammenliknende politikk (gruppe A) som kom inn etter invitasjon fra arbeidsutvalget, basert på følgende spørsmål:

Alle som har undervisningsansvar i stillingen sin inviteres til å besvare følgende to spørsmål

- *Beskriv to kurs du ønsker å undervise i. Det kan være allerede eksisterende kurs, kurs du mener er sentrale innenfor faget/disiplinen, kurs som du selv allerede underviser, eller helt nye kurs.*
- *Kjenner du til kurs på naboinstituttet som du eventuelt kunne tenke deg å samarbeide om eller videreutvikle?*

I tillegg er det tatt med innspill på et spørsmål som ble stilt til dem med erfaring fra prosjektledelse/forskningsledelse i staben på begge institutt:

- *Hvordan ønsker du at forskningsprogrammet eller prosjektet ditt skal integreres i undervisningen (vil du prioritere bestemte nivå, kurs, veiledning)?*

Til slutt i oppsummeringen er det tatt med innspill og refleksjoner fra studentene som gjelder undervisning. Dette er basert på oppsummering fra to møter med studentrepresentanter på master- og bachelornivå på begge institutt.

Oppsummering av skriftlige innspill fra fast vitenskapelig stab

Det kom til sammen 20 individuelle og ett felles skriftlig innspill fra gruppe A til fristen 26. februar. Av disse var 9 fra admorg og 11 fra sampol. Fellesinnspillet kom fra instituttledelsen ved sampol v/instituttleder, nestleder og undervisningsleder.

Hovedinntrykket fra innspillene er at underviserne som har meldt inn, ønsker å fortsette å undervise i emner de underviser i dag, eller har undervist i tidligere. Flertallet har også ønsker og planer om å videreutvikle sine emner enten det er innenfor eget institutt, med naboinstituttet, eller i samarbeid med store forskningsprosjekt/infrastrukturer (som TROPICO og DIGSSCORE/KODEM). Enkelte tar også til orde for samarbeid utover instituttene og med andre fakultet og institusjoner (for eksempel jus, HF, Kunst Musikk Design, KODE).

Flere (5 innspill) er opptatt av at en bør satse videre på de tradisjonene som miljøene i Bergen er gode på, og at en sammenslåingsprosess ikke bør resultere i at en bygger ned det eksisterende og særegne ved tilbudet i Bergen, og det som fungerer godt i dag. Ved admorg nevnes særskilt organisasjonsvitenskap/organisasjonsteori og den internasjonalt anerkjente «Bergensskolen» som slike bærebjelker. Ett innspill mente at det er liten grad av sammenfall i emnene det undervises i, med unntak av metodeundervisningen.

Flere (5 innspill) nevner at det er viktig å ta med seg at oppbygging av nye kurs eller studieprogrammer krever tid, ressurser og dedikerte personer. Studieprogrammene ved de to

instituttene har god søkning og det kommenteres at de supplerer hverandre i stor grad. Ett innspill peker på en fare for at større studentkull vil kunne bety endringer i det eksisterende pedagogiske opplegget. Ett innspill fremhever at det kan være mer å hente ved å tilby et nytt studieprogram fremfor å utvide det eksisterende eller replisere studieprogrammer ved andre læresteder. Ett annet innspill fremhever at det kan være uheldig at admorg og sampol konkurrerer internt om studentene som er interessert i statsvitenskap, og at ved å samle ressursene kan UiB i større grad konkurrere med andre universitet om å få de beste studentene innen statsvitenskap.

Forslag til nye studieprogram

Når det gjaldt nye studieprogram, var det flere både på Admorg og Sampol (4 innspill) som pekte på gode forutsetninger for et nytt felles masterprogram innenfor Europastudier. Både argumenter om at instituttene faglig kunne komplementere hverandre innenfor feltet og strategiske vurderinger rundt etterspørselen og rekrutteringsgrunnlaget for et slikt program ble fremsatt. Det ble også argumentert for at et slikt program ikke ville konkurrere med eksisterende masterprogram og ville kunne få opp antall MA kandidater uten at det gikk ut over kapasiteten til de eksisterende masterprogrammene.

Det ble også foreslått fra ansatte ved begge institutt at det var grunnlag for et mer profesjonsrettet masterprogram i offentlig politikk og forvaltning. I tillegg kom det inn et forslag om en felles engelskspråklig forskningsmaster med «honors» -profil og skreddersydd opptak med egne søknader og gjerne intervju og med internasjonal rekruttering.

Forslag til nye og videreutviklede kurs

Det var et relativt bredt spekter av forslag til nye kurs. De fleste hadde en tydelig fellesprofil og tok utgangspunkt i mer samarbeid mellom undervisere på begge institutt. Flere slike kursideer ble foreslått av ansatte på begge institutt, som forslaget om et fellesemne i norsk eller skandinavisk/nordisk offentlig politikk og reformer, kurs om holdninger til demokrati og politisk tillit, om globale samfunnsutfordringer/gjenstridige problemer (som klima, pandemi, fattigdom, migrasjon), om kjønn og politikk, samt felles masterkurs i kvalitativ og kvantitativ metode og forskningsdesign.

Flertallet av innspill pekte på muligheter for videreutvikling av eksisterende kurs og flere innspill nevnte muligheten for å åpne eksisterende kurs for studenter på begge institutt. Eksempler her er AORG103 «Politikk og forvaltning» og AORG213 «Helse og velferdspolitik» med koblinger og komplementaritet til emner som SAMPOL106 «Politiske institusjoner i etablerte demokrati» og SAMPOL240 «Norsk politikk; strukturer, institusjoner og prosesser», eller AORG108 og 109 om global og nasjonal klimapolitikk. Også AORG107 «EU og internasjonale organisasjoner» ble nevnt som et kurs som kunne videreutvikles sammen med EU-forskningsmiljø på sampol og der det ville kunne være koblinger til SAMPOL205 «Regions, Federalism and EU Integration». Det ble også foreslått et kurs som tok for seg sub-nasjonal styring og demokrati i Europa som et kurs admorg og sampol kunne utvikle sammen. Noen (valgfrie) kurs, for eksempel AORG212 «Klima, kriser, og

samfunnssikkerhet» og AORG213 «Helse- og velferdspolitik» ble nevnt som eksempler på kurs som allerede har mange studenter fra begge institutt.

Det ble også fremsatt et forslag om et forskningsforankret studieløp fra bachelornivå til ph.d i skjæringsfeltet mellom rett og politikk, dette kunne gi studentene mulighet til å følge ulike sider ved forskningen på dette feltet både på Sampol og Admorg gjennom studieløpet. Det ville kunne bestå både av eksisterende og nye kurs i forlengelsen av forskningsinteressene til staben på de to instituttene.

Flere (6 innspill) pekte på et ønske om å knytte undervisningen tettere på forskningsprosjekt/initiativ/sentre -enten det gjaldt ph.d og masterkurs som kunne fungere som permanente flaggskip med klynger av kurs (knyttet til eksempelvis European Research Council Starting Grants (ERC), prosjekt med finansiering fra Horizon 2020, Norges Forskningsråd, Trond Mohn Stiftelsen eller et mulig fremtidig Senter for Fremragende Forskning (SFF)) eller utvikling av nye kurs knyttet til forskningsinitiativ og infrastruktur (DIGSSCORE og KODEM) – både på master- og ph.d nivå (eventuelt såkalte «elevator-kurs», dvs. Ph.d-kurs som også kan tilbys masterstudenter etter søknad). Et nytt kurs på masternivå med tema skillelinjer i politikken/samfunnet ble nevnt som ett eksempel som kunne være godt tjent med et slikt samarbeid med DIGSSCORE/KODEM. En videreutvikling av MET102 ved bruk av DIGSSCORE ble også foreslått.

Det ble videre pekt på at særlig studieprogrammene på Sampol er godt tilrettelagt for at forskningsprosjekter kan danne grunnlag for undervisning, og flere emner både på 200- og 300-nivå er i dag direkte knyttet til prosjekt. Sitat: «*Siden 2016 har omtrent alle eksternfinansierte prosjekt (på Sampol) bidratt med minst ett emne på enten 200- eller 300-nivå.*» På Admorg er erfaringen mer blandet, og manglende kapasitet ble nevnt som en forklaring på hvorfor dette ikke forekommer i like stor grad. Ansatte med erfaring fra store prosjekter og sentre (fire innspill) på begge institutt uttrykker samtidig at de er positive til å utvikle kurs både på master- og ph.d nivå. En diskusjon som da åpner seg, og som nevnes i ett av disse innspillene, er spørsmålet om hvordan pliktarbeidet knyttet til prosjektrelaterte rekrutteringsstillinger (ph.d og postdoc) skal benyttes.

Forslag om å etablere en forskerskole

Flere (4 innspill) oppfordrer utvalget til å se nærmere på muligheten for å etablere et samarbeid om en felles forskerskole på ph.d-nivå, samt å utvikle felles (forskningsbaserte) ph.d-kurs.

Innspill/refleksjoner fra studentrepresentanter

Det er så langt avholdt to møter med studentrepresentanter. Målsetningen i det første møtet var først og fremst å informere om saken, arbeidsgruppens mandat og sammensetning og prosessen frem til fakultetsstyremøte 16.6.2021, og ta imot innspill som gjaldt hvordan studentene kunne informeres og involveres i diskusjonene om tettere integrasjon. I det andre

møtet ble det informert om hva utvalget hadde gjort så langt, og det ble invitert til diskusjon og innspill særlig knyttet til undervisningen ved de to instituttene.

- Noen nevnte at de to fagene var like og hadde en viss overlapp, og at en kunne se for seg en effektiviseringsgevinst ved sammenslåing, andre var mer skeptiske til dette og var mer opptatt av spesialisering. Flere kurs og mer valgmuligheter for studentene ble trukket fram som en mulig fordel ved tettere integrasjon.
- Studenter fra både adm org og sampol fremhevet betydningen av å ta vare på de to fagenes egenart og diskusjonen kretset rundt hva dette ville si og om hvordan det eventuelt kunne skje i et integrert institutt. Noen lurte på om de to spesialiserte studiene gjorde Bergen mer aktuell for studenter som ønsket å studere statsvitenskap.
- Et poeng som flere kom tilbake til var at man ønsket mer fleksibilitet og muligheter til å ta kurs på tvers (dette skjer i stor grad på BA nivå, flere ønsket dette også på MÅ nivå, men påpekte problemet med ulik struktur (15/10 ECTS).
- For sampol-studentene var det særlig viktig å beholde det gode «ryktet» instituttet og studentene derfra opplever at de har når det gjelder trening i kvantitativ metode. Flere uttrykte et ønske om å styrke metodekompetansen ytterligere, også på bachelornivå, blant annet slik at overgangen fra MET102 til metode på masternivå ikke ble så stor. Flere ønsket seg også et sterkere fokus og utvidet spesialisering innenfor kvalitativ metode.
- Studentene var opptatt av tilgangen til lokaler, seminarrom og lesesalsplasser (særlig for masterstudenter), og mente tilgangen har blitt dårligere den siste tiden. Dersom studentantallet øker, vil dette ifølge studentene bli et enda mer prekært behov.
- Studentene var enige i at det var viktig å ha god tilgang til dyktige fagpersoner og sørge for god kapasitet og en viss stabilitet i den vitenskapelige staben, samtidig som fornyelse og yngre forelesere med nye ideer, forskningsinteresser og undervisningsmetoder ble fremhevet som spennende og ønsket.
- Studentene så positivt på å utvide/bygge ut masterutdanningen, for eksempel i form av et engelsk-språklig masterprogram, eventuelt med «honors»-profil. Samtidig stilte noen spørsmål om hvilken status en slik engelsk-språklig master eventuelt ville få vis-à-vis eksisterende tilbud, som i stor grad allerede foregår på engelsk og i hovedsak har engelsk pensum.
- Studentene ble spurt om det var noen kurs eller tema de kunne ønske seg mer av/større fokus på. I tillegg til utvidet og mer spesialisering innenfor både kvalitativ og kvantitativ metode (nevnt over) ble følgende tema nevnt: politisk filosofi/normativ teori, politisk sosiologi, politisk økonomi, offentlig rett og forvaltning, EU/europastudier, internasjonale relasjoner.
- Studentene mente at større fleksibilitet og valgmuligheter var ønsket (særlig på masternivå). Her ble muligheten for å organisere mindre omfattende kurs (dvs. mindre enn 10 studiepoeng) nevnt.

- Det ble ytret et ønske om bedre koordinering av og (faglig) støtte knyttet til seminarer.

Oppsummering

Oppsummert er det et hovedinntrykk at mange blant de fast ansatte ønsker å fortsatt undervise på de kurs og programmer de allerede underviser i, men at mange også ser gode muligheter for videreutvikling og etablering av nye kurs på tvers og for å etablere nye programmer eller kurs ved siden av de eksisterende. Det pekes samtidig på at dette er ressurskrevende.

Hovedutfordringen i dagens struktur kan knyttes til at det ikke er tilrettelagt, få insentiver og heller ikke praksis for samarbeid på tvers av instituttene, og det enkleste er å planlegge og utvikle undervisning innenfor eget institutt.

Studentene er positiv til et økt kurstilbud og ønsker seg mer metodekompetanse, både kvalitativ og kvantitativ metode, samt større fleksibilitet/valgmuligheter. Samtidig er noen opptatt av å beholde spesialisering/særegenhet.

II Oppsummering av innspill knyttet til forskning, prosjektledelse og forskningsledelse ***Basert på innspill fra staben- samt høringsuttalelse fra senterlederne***

Dette notater er basert på tilbakemeldinger vi har fått fra ansatte som har erfaring fra prosjektledelse/forskningsledelse som ble invitert til å besvare følgende spørsmål:

Ut i fra egne erfaringer, kan du beskrive utviklingsmuligheter/forbedringspotensiale knyttet til

- faglig støtte og organisering av forskningsledelse
- administrativ støtte til forskning og forskningsformidling

Er det noe du synes fungerer spesielt bra og som bør beholdes også ved en eventuell integrasjon mellom de to instituttene?

Det kom til sammen 20 individuelle og ett felles innspill til fristen 26. februar. Av disse var 9 fra Admorg og 11 fra Sampol. Fellesinnspillet kom fra instituttledelsen ved Sampol v/Jan Oskar Engene, Jonas Linde og Leiv Marsteintredet. Tilbakemeldingene vi har fått er både fra ledelsene ved de to instituttene, ledere av større satsinger/flere forskningsprosjekt og ledere av enkeltprosjekt.

Integrering av store satsinger

Fra både tidligere instituttledelse og ledere av større satsinger tilbakemeldes det at det har vært/er en utfordring å integrere de store satsingene i instituttstrukturen på en god måte. Man opplever at det har manglet prosedyrer og struktur både på fakultets- og instituttnivå for hvordan store forskningssatsinger skal organiseres og integreres. Ansvar for prosjektenes økonomiske forpliktelser og rekruttering ligger på instituttnivå uten at instituttledelsen har opplevd at nødvendig uavhengighet, kapasitet og robusthet har vært på plass.

Ledere av større satsinger tilbakemeldes at de opplever at støtte til enkeltprosjekter fungerer fint, men at man per i dag «... ikke er rigget organisasjonsmessig for større strategiske satsinger...», og at det ikke tas høyde for at enkeltprosjekter og større satsinger har ulike behov. Dette begrunnes med at en større satsing har et større behov for langsiktig strategisk planlegging. Det etterlyses løsninger som innebærer bedre strukturer for strategisk forskningsplanlegging der store initiativer «...får en naturlig plass både når det gjelder styringsstruktur, faglig profil, forskningsseminarer, forskerutdanning og kurser.» Statsvitenskap i Göteborg trekkes frem i ett innspill som en instituttmodell som inkluderer store initiativer svært godt (med mulig unntak av undervisningskobling).

Faglig strategisk ledelse

Flere uttrykker også et behov for å utvikle den faglig strategiske siden av forskningsledelse, en diskusjon som allerede er i gang ved begge instituttene. Det etterlyses et forum for faglig, strategisk diskusjon, samt en synlig og dedikert forskningsledelse som kan være med å se muligheter – både i eksterne utlysninger og i internt samarbeid.

I ett av innleggene påpekes det også at når store eksternt finansierte prosjekter blir lagt til et mindre institutt som har sine undervisningsoppgaver og faste drift å ta hensyn til, er kløktig

forskningsledelse nødvendig, både i prosjektene, og i instituttstrukturen, for å på en god måte klare å håndtere de utfordringer som kan oppstå.

Et innspill som foreslås er at «*..et felles forskningsutvalg på tvers av de to instituttene med dedikert medvirkning fra instituttledelsene...*» ville kunne være et sted å begynne for å styrke forskningsledelsen. Dette er en tematikk som også nevnes i 2-3 andre innlegg.

Det vises også til at en rivende utvikling i antall prosjekt, stillingskategorier og en heterogenitet i nyansettelser styrker behovet for et sterkere fokus på forskningsledelse som gjør det mulig å få innsikt i forskningen som pågår. Det fremføres også i ett innspill at det kan synes som om «*..forskningen eksisterer i et slags anarkisk vakuum, i sterk kontrast til den organisering og styring som finnes i forhold til utdanning*».

I ett av innleggene fremheves også at når det gjelder forskningsledelse er det av stor betydning å ha lett og rask tilgang på administrativ og faglig ledelse, og at fleksibiliteten knyttet til dette er lettere ved et mindre institutt.

Administrativ forskningsstøtte

Et stort flertall av innspillene fremhever det at det har foregått en betydelig profesjonalisering av administrativ støtte til eksternt finansierte forskningsprosjekt de senere årene.

Søknadsstøtten er betydelig bedret, særlig støtte til søknadsbudsjettering, men det er fortsatt behov for å utvikle kunnskap. Bl.a. etterlyses mer administrativ støtte til å få oversikt over aktuelle utlysninger for prosjektsøknader.

Det etterlyses også mer støtte i driftsfasen. Prosjektledere opplever at det er for lite hjelp å få når det gjelder forskningsledelse og administrasjon. Det etterlyses en egen forskningsrådgiver i fellesadministrasjonen samt mer ressurser til kommunikasjon og formidling. Det etterlyses også teknisk støtte til håndtering av data, samt metodiske/tekniske problemstillinger som vil være nyttig både for ansatte for studenter som skriver bachelor/masteroppgaver.

Tilrettelegging av prosjektsamarbeid

Flere fremholder at mer samarbeid mellom instituttene er ønskelig, dette begrunnes bl.a med at samarbeid og komplementær kompetanse nå blir sterkere vektlagt i vurderinger av prosjektsøknader. Det etterlyses felles arenaer og møteplasser som gjør at man blir kjent med kollegaers pågående prosjekter og forskningsinteresser som kan generere ideer og nye prosjekter. Noen opplever i dag at prosjektsamarbeid mellom instituttene er komplisert bl.a fordi det er to ulike og separate organisasjoner med ulike regler for frikjøp, ulike muligheter for å få økonomisk støtte i arbeid med søknad, ulike opplegg for å få til forskningsbasert undervisning og kursutvikling, etc. Det er ønskelig å finne løsninger som bygger ned barrieren for prosjektsamarbeid.

Flere mener at det er behov for å heve kompetansen på både prosjektsøking og prosjektdrift. Det å søke prosjektmidler oppleves å være preget av for mye alenegang og betydningen av å utvikle en søknadskultur og mer kunnskapsdeling i søknadsprosesser fremheves.

Rollen til (og forholdet mellom) prosjektledere, forskningsgruppeledere og instituttledelse oppleves å være uklar og lite formalisert.

Det etterlyses også forum for erfaringsutveksling knyttet til drift av prosjekter, for eksempel i forbindelse med utforming av søknad, internasjonalt nettverk og samarbeid, arrangement av konferanser og seminarer, rekruttering, kompetansetiltak, personvern, åpne forskningsdata, etikk, rapportering, etc.

Behovet for et forskningsstrategisk utvalg nevnes også fra flere hold for å støtte opp om forskning og søknadsaktivitet.

Prosjekter og større satsingers bidrag i undervisning – pliktarbeid.

Innspillene viser at organiseringen av undervisningen er litt forskjellig på de to instituttene. Sampol har en løsning med en større og mer varierende kursportefølje som er mer direkte knyttet til enkeltstående ekstern finansierte forskningsprosjekter. Flere av innleggene fremhever dette som en god og fleksibel løsning. På Sampol fremheves det at omfanget av prosjektrelaterte emner er stor både på bachelor- og masternivå. Det vises til at studieprogrammene er designet for å ta inn prosjektrelaterte emner og at man har fått på plass klare retningslinjer for frikjøp. Instituttet ønsker å fortsette å legge til rette for dette og oppmuntre prosjektledere til å tenke mulig undervisning, fortsatt på bachelor- og masternivå, men gjerne også i større grad ph.d-kurs

En problemstilling som omtales i 5 av innleggene beskriver som en utfordring at det er uklare regler, praksis og politikk rundt frikjøp og undervisningsoppgaver til post doc og ph.d. Instituttet eier «plikttiden» til kandidater som er ansatt i prosjekt, dvs at prosjektleder ikke har noe råderett over denne, noe som gjør det vanskelig/uforutsigbart å bruke prosjektansatte til å utvikle og avholde kurs knyttet til forskningsprosjektet. Dette er avhengig av instituttledelsen og instituttets behov. Det fremstår fra noen av de innsendte bidragene at det er et behov for at dette organiseres og institusjonaliseres på en bedre måte når eksternfinansiert forskning etterhvert utgjør en så stor del av forskningen.

Det understrekes også at det er en forskjell mellom enkelt-prosjekter og store satsinger, det vil si forskningsprogram/sentre som har flere store eksternfinansierte prosjekt og hvor prosjektlederne selv ikke har kapasitet til å inngå i undervisningen. Et forslag fra personer som leder slike store satsninger/forskningsprosjekt er å kunne utvikle kurs ved at ph .d og post-docer knyttet til de store initiativene får bruke pliktarbeidet sitt på denne måten. Dette vil kreve strategisk planlegging av undervisning med god tidshorisont. Konkret fremheves ønske om å lage kurs basert på forskningen som gjøres, særlig ph.d- og masternivå. Bl.a ønsker man at undervisningstiden i rekrutteringsstillingene prioriteres til (for dem) forskningsrelatert undervisning og at instituttet knytter sine undervisningstilbud tettere til de pågående forskningssatsingene og prosjektene. Det påpekes også at både ph.d og mastergradsutdanningen i sterkere grad bør reflektere instituttet/instituttenes forskningsprofil.

Ett av innspillene understreker også betydningen av å tenke mer bevisst og strategisk på undervisning allerede i prosjektenes søknadsfase for å kunne styrke muligheten for å knytte undervisningsaktivitet til større forskningsprosjekter. Her pekes det også på muligheter for å søke eksternfinansiering for å utvikle kurs og undervisning (Difi/Kompetanse Norge). Videre påpekes det at det også er et behov for videre strategisk tenkning rundt hva som skjer når slike

store satsinger/prosjekter avsluttes: En har gjerne bygget opp topp kompetanse på nye områder, men det kan være vanskelig å beholde nøkkelpersonell.

III Oppsummering av innspill fra gruppe B om forskerutdanningen

Notat: Tettere integrasjon av ph.d utdanningen ved Sampol og Admorg (Basert på 16 innspill fra Sampol, 8 innspill fra Admorg gr B, anonymisert)

- *Forskerutdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultetet, UiB: Oppbygning og struktur*
- *Oppsummering av innspill fra gruppe B*

Struktur

Dagens ph.d-program ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet har en normert tidsramme på 3 årsverk. Programmet inkluderer et selvstendig vitenskapelig arbeid i form av en avhandling som skal forsvares i en offentlig disputas. I tillegg er det krav om godkjent prøveforelesning over oppgitt emne, og en opplæringsdel med et omfang på minst 30 studiepoeng.

Alle ph.d-kandidater ved UiB gjennomfører midt i doktorgradsløpet «midtveisevaluering». Ordningen har som hovedformål å hjelpe ph.d-kandidaten, ved å identifisere forhold som medfører risiko for at prosjektet stanser opp eller blir forsinket, samt å gi innspill som kan øke kvaliteten i arbeidet. Midtveisevalueringen foregår på instituttnivå (Hovedansvaret for midtveisevalueringen er forankret i ledelsen på instituttet, dvs. instituttleder, ph.d-ansvarlig eller forskningsleder. Det skal være minimum 3 personer i komiteen som f.eks. kan bestå av ph.d-ansvarlig, hovedveileder og medveileder eller ekstern fagperson.

Alle instituttene på Det samfunnsvitenskapelige fakultet tilbyr sluttseminar for alle sine ph.d-kandidater. Dette er et seminar der kommentatorer (på Sampol og Admorg to interne, faglige ansatte, samt ph.d-koordinator) gir omfattende tilbakemelding på og kritikk av en nesten ferdig avhandling.

Opptak

Opptak til ph.d-programmet er i dag på et vilkårlig tidspunkt, avhengig av hvilken finansieringsmodell som ligger til grunn (prosjekt eller fakultet). Ingen av instituttene har et fast tidspunkt for opptak og heller ingen felles opptaksprosess.

Utover generell opptakspraksis på fakultetsnivå må *søkere som ønsker å knyttes til Institutt for sammenliknende politikk dokumentere metodeopplæring på masternivå innen både kvalitativ- og kvantitativ metode.*

Opplæringsdelen

Opplæringsdelen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultetet (inkludert Sampol og Admorg) inneholder aktiviteter tilsvarende minst 30 studiepoeng (altså minst et halvt årsverk). Den består av følgende obligatoriske komponenter:

- Vitenskapsteori og etikk, 7,5-10 studiepoeng
- Metode, minst 5 studiepoeng
- Faglig teori, minst 5 studiepoeng
- Faglig formidling, 3-5 studiepoeng

Per i dag er det ett kurs som tilbys fast på fakultetsnivå; VITSV900 Vitenskapsteori og etikk, lagt til Senter for vitenskapsteori. Fra og med høsten 2016 til og med våren 2021 er det tilbudt mellom ett og fem øvrige kurs per semester fra de ulike instituttene, med et snitt på 2,4 kurs per semester. I denne perioden er fem av totalt 16 ulike kurs⁶ tilbudt av Sampol (SAMPOL902⁷), Admorg (AORG905; AORG906; AORG907) eller enheter tilknyttet instituttene (DIGSSCORE900⁸).

Avhandlingen

Avhandlingen kan bestå enten av en monografi (sammenhengende forskningsrapport) eller av flere kortere arbeider (artikkelbasert avhandling). Dersom avhandlingen består av flere artikler, må det i et innledningskapittel redegjøres for sammenhengen mellom de ulike arbeidene (innledende innramming “kappe”).

Konkrete innspill fra gruppe B

Den klare majoriteten av innspillene (n=24) er positive til tettere integrasjon av ph.d-utdanningen ved de to instituttene, både blant stipendiater ved Sampol og Admorg. Mange er fornøyde med dagens struktur, men øyner likevel klare fordeler ved mer samarbeid. Ingen innspill er negativ til tettere integrasjon av ph.d-utdanningen, men noen få innspill peker på «avstand til ledelsen» som en potensiell bakside ved tettere intergrasjon/sammenslåing. Mange innspill etterlyser forbedringer som ikke nødvendigvis krever mer integrasjon, men som blir lettere å adressere ved nettopp tettere integrasjon; eksempelvis tilbud av flere interne ph.d-kurs. Andre innspill, som et større faglig og sosialt miljø, er betinget av økt integrasjon. Flere innspill påpeker at tettere integrasjon kan føre til et bredere nettverk av forskere og dermed mer utveksling av faglig kompetanse. Sitat: «Generelt sett tenker jeg at en tettere kobling av stipendiater som kan ha overlappende forskningsinteresser er utelukkende positivt, både for den faglige kvaliteten, kreativitet, slagkraft og arbeidsmiljø.» Nettopp det sosiale er det mange som trekker frem som en viktig fordel ved tettere samarbeid. I det følgende presenteres en kort oppsummering av de ulike tiltakene som fremkommer av innspillene.

Tilbud av flere interne ph.d-kurs

Mange av innspillene etterlyser flere interne kurs – både i metode og teori. Flere av innspillene argumenterer for at tettere integrasjon vil gi et bredere grunnlag for å arrangere

⁶ Inkl. [UPED634B](#): Universitets pedagogikk for Ph.d-kandidater.

⁷ [SAMPOL902](#): Effects of Lawfare: Courts and law as battlegrounds for social change. Kurset er siden 2016 tilbudt fem semester.

[AORG907](#): Introduction to Systematic Review (SR) and the use of SR in Social Science, [AORG905](#): Democracy and Citizenship in Education, AORG906: Introduction to Qualitative Comparative Analysis (QCA).

⁸ [DIGSSCORE900](#): Survey Experiments: Design and Data Analysis. Kurset er siden 2017 tilbudt to semester.

slike kurs, blant annet ved at man vil få flere deltakere, flere ansatte som kan bidra i prosessen, samt mer ressurser generelt. Et par innspill presiserer at det er viktig å utarbeide en langsiktig plan over flere år for hvilke kurs som skal holdes – noe som vil gi forutsigbarhet. Noen ser også fordelene i at flere studenter tar kurs sammen, noe som vil være lettere å få til med en større intern kursportefølje. Da kan man forberede seg sammen, samt dra fordelene av et felles kunnskapsgrunnlag. Som påpekt: *«vi ikke vet hva som skjer over broen og hva stipendiatene der jobber med og forsker på. Det vil gjerne vise seg at man er tematisk og metodisk nærmere enkelte på naboinstituttene enn våre «egne» i noen tilfeller.»* Noen påpeker også at en bredere kursportefølje vil åpne opp for at flere opplever at de får undervise i relevante kurs, gjerne tverrfaglig og tydeligere forskningsbasert. Basert på innspillene kan følgende forslag trekkes frem:

Metodekurs: Mange nevner at det er behov for flere metodekurs, både kvalitative og kvantitative. (Dette er noe det nå jobbes med på fakultetsnivå, men dette arbeidet er ikke ferdig.)

Teorikurs: Flere innspill etterlyser flere teorikurs.

Pedagogikk kurs: Flere etterlyser kurs i pedagogikk. Sitat: «et tilbud om basic kurs i pedagogikk burde være standard; det går ikke an at mange ph.d-er underviser studenter uten å ha tatt et pedagogikk kurs.»

Refleksjon: Flere av de innsendte innleggene påpeker at det er merkelig at Ph.d-studenter kan undervise uten pedagogisk kompetanse, mens faste vitenskapelige ansatte (A gruppen) er pliktige i å ta nesten et fullt semester med pedagogikk kurs innen to år etter at de har blitt ansatt. Et pedagogikk kurs kan inngå som en del av pliktarbeidet, eller det kan gi studiepoeng og uttelling i opplæringsdelen. Alternativt kan et slikt kurs være et frivillig tilbud. Det har tidligere vært diskutert i Programutvalget om pedagogikk kurs kan inngå som en del av opplæringsdelen, men det har ikke kommet noe vedtak om dette enda.

Kurs i vitenskapsteori og etikk. SV-fakultetet tilbyr i dag «VITSV900 Vitenskapsteori og etikk i samfunnsvitenskap» som nærmest er å betrakte som en obligatorisk del av forskerutdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (det er teknisk mulig å velge et annet kurs – men i praksis vanskelig). Så godt som samtlige innlegg som kommenterer Ph.d-utdanningen poengterte at dette kurset ikke er bra nok eller trenger fornyelse. Sitat: *«Vitenskapsfilosofi: må bli bedre - Etter å ha snakket med stipendiater som har tatt det før virker det som om tilbakemeldinger ikke blir tatt alvorlige eller ikke fører til endringer. Dette er selvfølgelig veldig frustrerende.»* Et av innspillene nevnte muligheten for å ha et eget kurs spesielt rettet mot statsvitenskap. Når det gjelder fornyelse, nevner ett innspill at *«Nye utfordringer som personvern i forskning og den nye utviklingen mot open data må tas hensyn til.»*

Kurset VITSV900 pleier å holdes på Vatnahalsen høyfjellshotell, og mange studenter er fornøyde med det sosial utbytte av kurset, men altså ikke det faglige. Her er det helt klart muligheter for å tenke nytt. Det er viktig å understreke at det er noe uklart selve omfanget av misnøyen basert på innspillene, men ingen uttalte seg positivt.

Karrierkurs: Mange innspill er frustrerte over manglende søkelys på karriere. Sitat: *«Det er et faktum at det utdannes flere doktorer enn det vil være tilgjengelige faste vitenskapelige stillinger for i fremtiden. Det betyr at universitetet har en viktig rolle i å synliggjøre*

ferdigheter og forberede Ph.d-er til mulig ansettelse utenfor akademien, enten i offentlige eller private stillinger. Ved en tettere integrasjon mellom instituttene kan en opprette et felles karriereveiledningsprogram . . . »

Skrive-/publiseringskurs: Et par innspill etterlyser et organisert skrive/publiseringskurs.

Refleksjon: Fakultetet har tidligere tilbudt et ukes-kurs organisert av Wendy Laura Belcher, som var veldig lærerikt og nyttig for de som tok det. Man kan også tenke seg et endags-kurs, se eksempelvis:

<https://wendybelcher.com/writing-advice/one-day-journal-article-writing-workshop/>

Forskningsformidling: Et par innspill etterlyser kurs i forskningsformidling.

Solstrandseminaret

Hvert år arrangerer Sampol det såkalte «Solstrandseminaret» for ph.d-kandidatene. Dette er et seminar som holdes på Solstrand Hotel & Bad og går over to dager. De siste årene har også stipendiatene ved Admorg hatt et av to årlige ph.d-samlinger ved Solstrand, men dette er enda ikke en like etablert ordning som ved Sampol. Stort sett er Sampol-kandidatene veldig fornøyde med dette seminaret. De ser seminaret som viktig både faglig og sosialt. Noe som fremheves er at man «tvinges» til å lese og kommentere på et bredt omfang av ulik forskning. Noen innspill ser praktiske utfordringer i å inkludere Admorg kandidatene i dette tilbudet, fordi arbeidsmengden knyttet til seminaret kan bli for stor. Likevel mener de fleste at dette kan løses, for eksempel ved å dele opp i grupper basert på tema, metode eller tilfeldig inndeling.

Noen innspill påpeker muligheter for å utvide Solstrandseminaret til å ikke bare dreie seg om å kommentere på utkast av vitenskapelig arbeid, men også å inkludere faste komponenter som eksempelvis, sitat: «*skrivning av forskningsartikler for publisering, nettverksbygging, konferanser, metodiske tilnærminger, annet faglig relevant.*»

I forbindelse med Solstrandseminaret etterlyser noen innspill flere «mindre kurs/seminarer» som omhandler temaer som oppleves som viktig for ph.d-kandidatene. Ett innspill er veldig konkret med flere gode ideer, og siteres derfor her i sin helhet:

- Hvordan skrive publiserbare artikler?
- Hvordan presentere arbeid på konferanse?
- Hvordan bygge CV med tanke på framtidig ansettelse i akademien/ evt. spennende ikke-akademiske jobber.
- Hvordan formidle forskning til et bredere publikum?
- Hvordan håndtere stress/prestasjonsangst gjennom løpet?
- Hvordan bli ferdig med avhandling/strategier for innspurten?
- Hvordan skrive kappe?
- Hvordan legge opp god undervisning/veiledning på bachelor/master-nivå?
- En helhetlig oversikt over nyttige kurs (dvs. sommerskoler o.l.) for statsvitenskapelige phd-er.

Tre av de innsendte bidragene nevner at det burde tilbys dialog om psykisk helse. Eksempler

på tematikker som nevnes er «the imposter syndrom» og hvordan en skal håndtere det å få en artikkel avvist fra et tidsskrift.

Forskergrupper

Mange innspill ser positive virkninger av å slå sammen forskergruppene på Sampol og Admorg. Sitat fra et av innspillene: *«Tettere integrasjon vil være gunstig for et større og bredere nettverk av forskere som igjen kan bidra til mer utveksling av faglig kompetanse, ideer, prosjekter osv, det vil i større grad legge til rette for samarbeid på prosjekter og i forskningsgrupper som tematisk treffer begge instituttene.»* Et annet sitat: *«hva med å slå sammen forskningsgrupper på Sampol/Admorg etter forskningstemaer? -kommer seg litt ut av den lille blåsen av alltid de samme folkene som man leser/kommenterer på.»*